

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Přeshraniční spolupráce v rámci Euroregionu Silesia a její realizace v programovém období
2014–2020 na příkladu vybraného projektu

Cross-Border Cooperation within the Euroregion Silesia and its Implementation in the
Programming Period 2014–2020 in a Case of a Sample Project

Student: Bc. Dominika Vozňáková

Vedoucí diplomové práce: Ing. Lukáš Melecký, Ph.D.

Ostrava 2018

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra evropské integrace

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Dominika Vozňáková**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6210T004 Eurospráva
Téma: Přeshraniční spolupráce v rámci Euroregionu Silesia a její realizace
v programovém období 2014–2020 na příkladu vybraného projektu
Cross-Border Cooperation within the Euroregion Silesia and its
Implementation in the Programming Period 2014–2020 in a Case
of a Sample Project

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Teoretická východiska přeshraniční spolupráce a význam euroregionů v EU a ČR
 3. Euroregion Silesia a jeho postavení v rámci programu Interreg V-A Česká republika-Polsko
 4. Návrh projektového záměru v kontextu přeshraniční spolupráce realizované na území Euroregionu Silesia
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratek
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- FULNECZEK, Leonard et al. *Malé projekty. Velké efekty!* Kraków: Stowarzyszenie Gmin Dorzecza Górnej Odry, 2015. 120 s. ISBN 978-83-939943-5-9.
- GORZELAK, Grzegorz a Katarzyna ZAWALIŃSKA, eds. *European Territories: From Cooperation to Integration?* Warsaw: Scholar, 2013. 320 s. ISBN 978-83-7383-643-3.
- KASPEREK, Bogdan. *Euroregiony polsko-českého pohraničí*. Cieszyn: Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza“, 2014. 152 s. ISBN 978-83-931367-8-0.

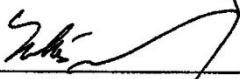
Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Lukáš Melecký, Ph.D.**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 27.04.2018

Ing. Lukáš Melecký, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně. V seznamu použité literatury uvádím veškeré knihy, elektronické publikace a internetové stránky, které jsem při psaní diplomové práce použila. Přílohu č. 1, danou mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě dne 27. dubna 2018

Dominika Vozňáková

Bc. Dominika Vozňáková

Ráda bych zde poděkovala mému vedoucímu diplomové práce panu Ing. Lukáši Meleckému, Ph.D. za jeho velmi cenné rady, podněty, připomínky, vstřícnost, laskavost a veškerý čas, který věnoval k vedení mé diplomové práce.

Obsah

1	Úvod	6
2	Teoretická východiska přeshraniční spolupráce a význam euroregionů v EU a ČR. 8	
2.1	Východiska politiky soudržnosti EU se zaměřením na evropskou územní spolupráci	8
2.1.1	Vznik a vývoj politiky soudržnosti Evropské unie	9
2.1.2	Architektura politiky soudržnosti EU v programovém období 2014–2020	16
2.1.3	Evropská územní spolupráce jako cíl politiky soudržnosti EU	18
2.2	Teoretická východiska přeshraniční spolupráce v podmínkách Evropské unie.....	19
2.2.1	Přeshraniční spolupráce a její programový rámec v EU	20
2.2.2	Institucionální rámec politiky soudržnosti EU v kontextu přeshraniční spolupráce	20
2.3	Euroregiony a jejich význam v Evropské unii	21
2.3.1	Geneze euroregionů v EC/EU	22
2.3.2	Charakteristické rysy euroregionů v EU	23
2.3.3	Institucionální rámec euroregionů v EU	24
2.4	Vývoj programové podpory přeshraniční spolupráce EU v ČR	24
2.4.1	Program Phare CBC v České republice	25
2.4.2	Přeshraniční spolupráce v ČR v rámci iniciativy Společenství Interreg v letech 1990–2006	26
2.4.3	Přeshraniční spolupráce v ČR v rámci programu Interreg v letech 2007–2020...	27
2.5	Euroregiony v České republice	27
2.5.1	Utváření a vývoj euroregionů v České republice	28
2.5.2	Vymezení euroregionů v České republice	28
3	Euroregion Silesia a jeho postavení v rámci programu Interreg V-A Česká republika - Polsko	30
3.1	Historie a současnost Euroregionu Silesia	30
3.1.1	Utváření a následný vývoj Euroregionu Silesia	30
3.1.2	Charakteristika území Euroregionu Silesia	32

3.1.3	Současná situace a činnosti Euroregionu Silesia.....	34
3.1.4	Strategie rozvoje Euroregionu Silesia pro programové období 2014–2020	35
3.2	Euroregion Silesia a jeho působení v programech podpory přeshraniční spolupráce EU	36
3.2.1	Programy EU na podporu přeshraniční spolupráce.....	36
3.2.2	Fond malých projektů a Fond mikroprojektů v působnosti Euroregionu Silesia..	37
3.2.3	Role Euroregionu Silesia v programech přeshraniční spolupráce EU	39
3.3	Program přeshraniční spolupráce Interreg V-A Česká republika – Polsko	40
3.3.1	Příprava programu Interreg V-A Česká republika – Polsko pro programové období 2014–2020	40
3.3.2	Základní struktura programu Interreg V-A Česká republika – Polsko	41
3.3.3	Fond mikroprojektů Euroregionu Silesia v programovém období 2014–2020.....	44
3.3.4	Budoucnost přeshraniční spolupráce v rámci politiky soudržnosti EU.....	47
4	Návrh projektového záměru v kontextu přeshraniční spolupráce realizované na území Euroregionu Silesia	48
4.1	Výzva k předkládání žádosti o podporu v rámci programu přeshraniční spolupráce Interreg V-A Česká republika – Polsko	48
4.2	Projektový záměr „Folklór bez hranic“ realizovatelný na území Euroregionu Silesia	50
4.2.1	Identifikace operačního programu a výzvy k předložení žádosti o podporu.....	51
4.2.2	Žadatel o podporu.....	52
4.2.3	Partner projektu	53
4.2.4	Místo realizace projektu	53
4.2.5	Popis projektu.....	56
4.2.6	Aktivita projektu	56
4.2.7	Předběžný harmonogram projektu	57
4.2.8	Předběžný rozpočet projektu	58
4.2.9	Publicita projektu	60
4.3	Zhodnocení žádosti o podporu	62
5	Závěr	63

Seznam použité literatury	65
Seznam zkratek.....	71
Seznam obrázků a tabulek	
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
Seznam příloh	

1 Úvod

Přeshraniční spolupráce a její rozvoj spadá do politiky soudržnosti Evropské unie. Tato politika je už od roku 1986 součástí primárního práva Evropských společenství a hlavním cílem bylo stanovení snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje jednotlivých regionů. Operační programy přeshraniční spolupráce jsou určeny pro sousedící regiony v České republice a v jiném členském státu. Potenciální žadatelé o podporu v rámci programů přeshraniční spolupráce tak mohou získat finanční podporu na realizaci nejrůznějších projektů. Mezi nejvíce podporované aktivity patří např. rozvoj cyklistických stezek, cyklotras, výstavba a rozvoj hraniční infrastruktury, spolupráce v oblasti vzdělávání či kulturních a volnočasových aktivit.

V květnu roku 2004, v rámci největšího rozšíření EU, vstoupily do Evropské unie Česká republika a Polsko a tím se jim otevřela cesta čerpat finanční prostředky z rozpočtu politiky soudržnosti EU. Tyto finanční prostředky jsou využívány mimo jiné také na podporu a rozvoj přeshraniční spolupráce v rámci jednotlivých euroregionů. Diplomová práce má přispět k rozšíření znalostí o kultuře, folklórních tradic a zvyků zejména na území Euroregionu Silesia.

Tématem diplomové práce je využití programu Interreg V-A Česká republika – Polsko v oblasti přeshraniční spolupráce na území Euroregionu Silesia. *Cílem* diplomové práce je identifikace forem a způsobů podpory přeshraniční spolupráce v Evropské unii se zaměřením na Euroregion Silesia a promítnutí teoretických poznatků do praktické části práce na příkladu přípravy modelového projektového záměru zaměřeného na realizaci mezinárodního folklórního festivalu. Realizace projektu je založena na spolupráci folklórních souborů z území Euroregionu Silesia. Konkrétně Souboru lidových písní a tanců Hlubina se sídlem v Ostravě a Studentského souboru písní a tanců Poloniny se sídlem v Racibórzi. *Hypotéza* diplomové práce spočívá v tom, že program přeshraniční spolupráce Interreg V-A Česká republika – Polsko svým zaměřením přispívá k využití rozvojového potenciálu příhraničního území a odstraňování bariér prostřednictvím realizace projektových záměrů předkládaných v tomto programu.

Teoretická část práce je vytvořena pomocí deskriptivního přístupu, který je založen na analýze existujících a dostupných informací. V diplomové práci jsou využity určité metody, mezi které patří metody empirické a logické. Z metod empirických je použita metoda pozorování. Z logických metod se v této práci objevují metody syntézy, analýzy a indukce.

Diplomová práce je postupně členěna do pěti kapitol. První a poslední kapitolu tvoří úvod a závěr. První obsahová kapitola představuje teoretická východiska přeshraniční spolupráce a význam euroregionů v Evropské unii a České republice. Úvod této kapitoly je zaměřen na vývoj politiky soudržnosti EU už od roku 1958. Následuje další vývoj této politiky dle programových období od roku 2000 do roku 2020. V následující části je popsán programový rámec EU přeshraniční spolupráce a institucionální rámec politiky soudržnosti EU. Kapitola v neposlední řadě pojednává o euroregionech a jejich významu v Evropské unii. Popsán je zde jejich vývoj, institucionální rámec a také jejich charakteristické rysy. V této kapitole je dále rozepsán vývoj přeshraniční spolupráce v rámci České republiky již od roku 1990 do roku 2020. Poslední část kapitoly popisuje euroregiony v České republice, jejich vývoj, utváření a jednotlivé vymezení.

Druhá, teoretická kapitola je zaměřena na Euroregion Silesia a jeho postavení v rámci programu Interreg V-A Česká republika – Polsko. V úvodu kapitoly je nastíněna historie, utváření a následný vývoj Euroregionu Silesia. Následující text se zaměřuje na charakteristické rysy Euroregionu Silesia, současnou situaci a Strategii rozvoje Euroregionu Silesia pro programové období 2014–2020. Dále kapitola uvádí působení Euroregionu Silesia v programech podpory přeshraniční spolupráce EU. Vymezeny jsou zde programy EU na podporu přeshraniční spolupráce a Fond mikroprojektů v působnosti Euroregionu Silesia. Popsán je zde také program přeshraniční spolupráce Interreg V-A Česká republika – Polsko, jeho základní struktura a samotná příprava pro programové období 2014–2020.

Praktická část diplomové práce, třetí obsahová kapitola, je tvořena návrhem projektového záměru s názvem „*Folklór bez hranic*“ na území Euroregionu Silesia. Předmětem projektového záměru je spolupráce folklórních souborů, zvýšení povědomí lidí o lidových tradicích a také roztančení měst. Kapitola je doplněna o informace, které jsou nezbytnou součástí reálné žádosti o podporu. Mezi tyto informace například patří žadatel, partner projektu, místo realizace, popis projektu, harmonogram či předběžný rozpočet projektu.

V diplomové práci jsou použity vhodné a relevantní zdroje, které se zabývají problematikou přeshraniční spolupráce v rámci programu Interreg V-A Česká republika – Polsko na území Euroregionu Silesia.

2 Teoretická východiska přeshraniční spolupráce a význam euroregionů v EU a ČR

Přeshraniční spolupráce (Cross-border cooperation, CBC) představuje spolupráci mezi sousedními oblastmi za hranicemi. V Evropské unii (European Union, EU) je to jedna z forem územní spolupráce. Evropský model CBC představuje spolupráci mezi příhraničními regiony či obcemi, nebo také prostřednictvím zvláštních struktur spolupráce. Tyto struktury se obvykle skládají ze strany veřejných orgánů, mezi které mohou patřit obce, okresy či kraje, euroregiony či Evropské seskupení pro územní spolupráci (European Grouping for Territorial Cooperation, EGTC).

Přeshraniční spolupráce a s ní související evropská územní spolupráce mají za úkol podporovat harmonický, ekonomický a sociální rozvoj Evropské unie jako celku. Mezi překážky tohoto rozvoje lze zařadit hranice států, stejně jako určité symboly minulosti či pomalé sjednocení Evropy. Naopak nedostatek důvěry a obecně negativní postoje vůči občanům sousedních zemí představují výzvu, protože právě malé množství důvěry vede lidi k menší ochotě spolupracovat. Může pak tedy dojít ke ztrátě příležitostí pro maximalizaci přínosů, které by mohly vyplývat z programů přeshraniční spolupráce.

Evropská územní spolupráce hraje velmi důležitou roli v odstraňování překážek a podpory přeshraniční spolupráce. Projekty této spolupráce přinesly občanům již mnoho konkrétních výsledků a to ať už v oblasti přeshraniční bezpečnosti, dopravy, vzdělání, energetiky, zdravotní péče, školení či tvorby pracovních míst¹.

2.1 Východiska politiky soudržnosti EU se zaměřením na evropskou územní spolupráci

Politika soudržnosti EU (PS EU) je od roku 1986 součástí primárního práva Evropských společenství/Evropské unie a byla přijata s cílem snižovat zejména rozdíly mezi úrovní rozvoje jednotlivých regionů. Tento cíl vedl k posílení ekonomické i sociální soudržnosti. Celá Unie v rámci politiky soudržnosti čelí výzvám plynoucím ze zrychlující se ekonomické restrukturalizace způsobené především globalizací, z dopadů technologické revoluce, z uvolnění obchodu, rozvoje ekonomiky postavené na znalostech a stárnoucí populací².

¹ EVROPSKÁ KOMISE. Přeshraniční spolupráce v Evropské unii: příležitost pro hraniční regiony v Evropě. *Ec.europa.eu* [online]. 2015 [4. 10. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/newsroom/news/2015/09/cross-border-cooperation-in-the-european-union-an-opportunity-for-europe-s-border-regions.

² EVROPSKÁ UNIE. *Politika soudržnosti 2007-2013* [online]. 2007 [1. 10. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/publications/guide2007_cs.pdf.

2.1.1 Vznik a vývoj politiky soudržnosti Evropské unie

Jako základní politiky, které směřují své intervence do oblasti vyváženého rozvoje v podmínkách EU lze vymezit regionální politiku, strukturální politiku a politiku hospodářské a sociální soudržnosti. Rozlišnosti mezi těmito politikami lze zohlednit jak v časovém hledisku, tak i v obsahu.

Počátky *regionální politiky* se objevily ve Velké Británii začátkem 50. let 20. století. Tato politika se začala rozvíjet již prostřednictvím Římských smluv v roce 1957 a měla sloužit ke snižování hospodářských rozdílů mezi regiony. Ke splnění tohoto cíle byly využívány fondy a jiné finanční prostředky z rozpočtu Společenství. Zpočátku docházelo k řešení problémů na trhu práce, poté byly tyto procesy rozšířeny na strukturální problémy. Pro zajištění větší koordinace byla regionální politika koncem 80. let 20. století integrována s částí sociální a zemědělské politiky. Tímto vznikla na úrovni Evropských společenství *strukturální politika*. V rámci novodobé architektury Evropské unie definované od 90. let 20. století podpisem Maastrichtské smlouvy o založení EU je *politika hospodářské a sociální soudržnosti* založena na principu finanční solidarity. Cílem této politiky je posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti mezi členskými státy EU, kdy dochází ke snižování strukturálních rozdílů v ekonomické i životní úrovni³.

Politika soudržnosti je po společné zemědělské politice druhou nejvýznamnější politikou Evropské unie. Společně tyto politiky představují naprosto dominantní část výdajů rozpočtu Unie. Tato politika klade na státy, které z ní chtějí čerpat podpůrné prostředky, značné nároky a poskytování podpory tedy není zcela jednoznačné. Politika hospodářské a sociální soudržnosti je poměrně flexibilní, neboť např. ve srovnání se zemědělskou politikou obsahuje větší prostor pro vyjednávání a individuální přístup k řešení daných konkrétních problémů. Význam politiky soudržnosti je velmi vysoký a je nadále posilován. Samotná existence politiky na nadnárodní úrovni představuje celosvětový unikát.

Postupem času přistoupily k realizaci politiky soudržnosti na národní úrovni všechny státy Evropské unie. Prostřednictvím této politiky se snaží snížit rozdíly v životní úrovni mezi regiony a bojovat s dlouhodobou nezaměstnaností. Politika soudržnosti může být zaměřena také strategicky, což znamená na posílení konkurenceschopnosti nejvýznamnějších aglomerací v nadnárodním měřítku. V roce 1958, kdy vzniklo Evropské hospodářské společenství (European Economic Community, EEC) se předpokládalo, že se regionální

³ FOJTÍKOVÁ, L. a kol. *Postavení Evropské unie v podmínkách globalizované světové ekonomiky*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2014. 390 s. ISBN 978-80-248-3333-0.

problémy vyřeší ekonomickým růstem. Počítalo se také s tím, že integrace trhu omezí možnosti státu chránit svá upadající průmyslová odvětví, zlepší konkurenci a způsobí tak problémy v oblastech s výraznou koncentrací svých průmyslových odvětví.

Jako významný **důvod vzniku** politiky soudržnosti lze uvést rozpor mezi závažností regionálních problémů a schopnostmi států tyto problémy řešit. Státy s největšími regionálními problémy si totiž většinou nemohou dovolit věnovat dané prostředky na vlastní regionální politiku. Dalším výrazným důvodem je požadavek některých členských států na kompenzaci regionálních dopadů ostatních neregionálních politik EU, a to zejména společné zemědělské politiky, která je obecně výhodná pro státy s velmi rozvinutým zemědělstvím⁴.

Mezi hlavní cíle Evropské unie a také politiky soudržnosti patří posilovat svou hospodářskou, sociální a územní soudržnost. Její opatření a prostředky směřují k venkovským oblastem, oblastem zasaženým průmyslovými přeměnami a regionům, které jsou silně a trvale znevýhodněny z důvodu demografických či přírodních podmínek. Unie podporuje dosažení těchto cílů prostřednictvím:

- koordinace hospodářských politik,
- provádění politik EU,
- využívání strukturálních fondů, Evropské investiční banky a ostatních nástrojů⁵.

Vývoj regionální politiky respektive politiky soudržnosti lze rozdělit do 3 hlavních období a jedná se vždy o posloupnost let s danými charakteristickými znaky. První období lze datovat mezi roky **1958–1974**. V tomto období byla regionální politika úzce zaměřena na posílení zdrojů věnovaných na národní regionální politiku jednotlivých států. Samostatná politika soudržnosti ovšem téměř neexistovala. Generální ředitelství pro regionální politiku (DG REGIO) vzniklo až v roce 1968, tedy 10 let po založení Evropského hospodářského společenství, což indikuje původně okrajové postavení této politiky v rámci tehdejšího Společenství. V těchto letech byla také prováděna sociální politika, a to nezávisle na politice regionální.

Druhé období probíhalo v letech **1975–1988**. Významným mezníkem se zde stal vstup Velké Británie do Evropského společenství (European Community, EC) roku 1973. Británie požadovala kompenzaci vysokých příspěvků do rozpočtu Společenství a nízkých příjmů ze

⁴ BLAŽEK, Jiří. *Politika hospodářské a sociální soudržnosti – regionální politika EU* [online]. 2005 [1. 10. 2017]. Dostupné z: web.natur.cuni.cz/ksgrrsek/socgeo/people/blazekraabe.doc.

⁵ EVROPSKÝ PARLAMENT. Hospodářská, sociální a územní soudržnost. *Europarl.europa.eu* [online]. 2016a [5. 10. 2017]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.1.1.html.

společné zemědělské politiky formou pomoci Společenství restrukturalizovat staré průmyslové oblasti. O rok později byl proto zřízen Evropský fond pro regionální rozvoj (European Regional Development Fund, ERDF), který začal svou působnost roku 1975. Poskytnuté prostředky z tohoto fondu byly zaměřeny právě na restrukturalizaci starých průmyslových regionů. Až v 80. letech 20. století začalo Evropské společenství rozvíjet vlastní regionální politiku, která byla zaměřena mj. na podporu přeshraniční spolupráce mezi regiony.

Třetí a závěrečná etapa formování regionální politiky resp. politiky soudržnosti sahá mezi léta **1989–1999**. Velmi důležitou roli zde hrála reforma politiky soudržnosti, která spočívala v integraci politiky se sociální politikou a s částí zemědělské politiky do strukturální politiky. Hlavním impulsem k vyvolání reformy byla nutnost reagovat na přijetí Španělska a Portugalska do Společenství roku 1986. Poté byla tedy pozornost regionální politiky přesměrována od dosud převažující podpory strukturálně postižených oblastí k podpoře nejméně rozvinutých oblastí⁶.

Pro jednodušší přehled vývoje regionální politiky resp. politiky soudržnosti slouží tabulka 2.1, která nastiňuje stručný vývoj politiky soudržnosti v jednotlivých letech.

Tabulka 2.1 Vývoj politiky soudržnosti v letech 1957–2020

Rok	Charakteristické znaky
1957	První zmínka o regionálních rozdílnostech v Římských smlouvách
1958	Založen Evropský sociální fond
1975	Vytvořen Evropský fond pro regionální rozvoj
1986	Jednotný evropský akt – vytvořen právní základ pro politiku soudržnosti
1988	Po přistoupení Řecka, Španělska a Portugalska byly strukturální fondy integrovány do komplexní politiky soudržnosti
1993	Maastrichtská smlouva přinesla vznik Fondu soudržnosti a Výboru regionů, uplatňován princip subsidiarity
1994–1999	Zdvojnásobení množství prostředků pro strukturální fondy
1995	Speciální cíl pro podporu Finska a Švédska
2000	Lisabonská strategie – cíle pro růst, zaměstnanost a inovace
2000–2006	Priority zacíleny tak, aby odrážely cíle Lisabonské strategie
2004	Rozšíření EU o 10 nových členů
2007–2013	30 % rozpočtu na environmentální infrastrukturu, 25 % na výzkum a inovace
2014–2020	Stávající programové období, naplňování cílů strategie Evropa 2020

Zdroj: Evropská komise, 2014a; vlastní zpracování

⁶ BLAŽEK, Jiří [online], ref. 4.

Politika soudržnosti v programovém období 2000-2006

Politika soudržnosti v programovém období 2000–2006 je politikou solidarity. Více než jedna třetina rozpočtu celé Evropské unie byla věnována ke snížení rozdílů v rozvoji jednotlivých regionů a nerovností v blahobytu občanů. Politika soudržnosti přispívala k rozvoji zaostávajících regionů a k restrukturalizaci průmyslových oblastí, které se ocitly v obtížné situaci. Dále se zabývala ekonomickou diverzifikací venkovských oblastí, kde bylo zemědělství na ústupu a také vytvářením pracovních míst. Pro období 2000–2006 byly Evropskou komisí vytyčeny 3 hlavní cíle:

- *Cíl 1 – Podpora rozvoje zaostávajících regionů* – regiony s hrubým domácím produktem na obyvatele (HDP/obyv.) pod hranicí 75 % průměru HDP/obyv. EU se mohly těšit podpoře udržitelného rozvoje zejména prostřednictvím investic do výroby. Tento cíl byl podporován pomocí prostředků ze čtyř strukturálních fondů Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund, ERDF), Evropský sociální fond (European Social Fund, ESF), Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund, EAGGF) a Finanční nástroj na podporu rybolovu (Financial Instrument for Fisheries Guidance, FIG),
- *Cíl 2 – Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací* – všechny oblasti, které nespadaly pod Cíl 1 a které dlouhodobě vykazovaly vysokou míru nezaměstnanosti, kriminality či špatnou úroveň školství nebo životního prostředí. Podpora zde byla poskytována v rámci prostředků z ERDF, ESF a FIG,
- *Cíl 3 – Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělání* – šlo zde o snížení nezaměstnanosti prostřednictvím poskytování rekvalifikace, vzdělávání, školení a prostředky zde byly poskytovány pouze z Evropského sociálního fondu.

Evropský fond regionálního rozvoje byl založen roku 1975 a objemem finančních prostředků se jedná o největší fond. Evropský sociální fond byl založen v roce 1960. Jedná se o hlavní nástroj sociální politiky a zaměstnanosti v rámci Evropské unie. Poskytnuté prostředky z ESF jsou zaměřeny na mládež, dlouhodobě nezaměstnané, sociálně znevýhodněné skupiny a ženy. Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond funguje od roku 1962 a pomáhá financovat rozvoj venkovských oblastí. Tento fond je rozdělen do dvou sekcí, a to na orientační (podpůrnou) a záruční (garanční). První sekce podporuje rozvoj venkova a druhá působí v oblastech vývozních kompenzací a stabilizací cen. Finanční nástroj pro podporu rybolovu byl založen roku 1994 za účelem zajištění financování rozvoje přímořských regionů

i rybářského odvětví. Fond soudržnosti (Cohesion Fund, CF) je oproti předchozím fondům brán jako fond speciální, který si klade za cíl napomáhat nejméně rozvinutým členským státům EU. Kritériem pro poskytování pomoci z tohoto fondu je hrubý národní důchod na obyvatele daného státu, který nedosáhl 90 % průměru Unie. Fond soudržnosti se orientuje na velké projekty v oblasti životního prostředí a transevropských dopravních sítí⁷.

V programovém období 2000–2006 bylo v rámci České republiky stanoveno pět operačních programů vztahujících se k Cíli 1 a byly financovány ze strukturálních fondů. Cíl 1 směřoval k podpoře růstu regionů s hrubým domácím produktem na obyvatele pod 75 % průměru EU. V rámci cíle Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací a cíle Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělání byly vytyčeny dva programy, které byly rovněž financovány ze strukturálních fondů a byly realizovány v regionech, které nespádaly pod Cíl 1. V tomto programovém období byly v politice soudržnosti zřízeny také iniciativy Společenství, které byly řízeny Evropskou komisí a byly zaměřeny na spolupráci subjektů napříč celou Evropskou unií⁸. Následující tabulka 2.2 vymezuje výše zmíněné operační programy (OP) ČR dle jednotlivých cílů politiky a iniciativy Společenství pro regionální politiku v programovém období 2000–2006.

Tabulka 2.2 Přehled programů dle cílů a iniciativ PS EU v období 2000–2006 v rámci ČR

Cíl	Operační programy
Cíl 1 – Podpora rozvoje zaostávajících regionů	OP Infrastruktura OP Průmysl a podnikání OP Rozvoj lidských zdrojů OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství Společný regionální operační program
Cíl 2 – Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací Cíl 3 – Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělání	Jednotný programový dokument pro Cíl 2 Jednotný programový dokument pro Cíl 3
Iniciativy Společenství	EQUAL, ESPON, INTERACT, Interreg IIIA pro ČR-Bavorsko, ČR-Polsko, ČR-Rakousko, ČR-Sasko, ČR-Slovensko, Interreg IIIB CADSES, Interreg IIIC, LEADER+, URBACT

Zdroj: Evropské strukturální a investiční fondy, 2016f; vlastní zpracování

⁷ EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Regionální politika EU 2004-2006. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016g [20. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Regionalni-politika-EU-2004-2006>.

⁸ EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Programy 2004-2006. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016f [20. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006>.

Iniciativa Interreg III napomáhala rozvoji přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce. URBAN II podporoval uskutečňování inovačních strategií ve městech a jejich čtvrtích. Další iniciativa LEADER+ měla za cíl pomáhat projektům na rozvoj venkova a iniciativa EQUAL byla zaměřena na boj proti diskriminaci na trhu práce⁹.

Politika soudržnosti v programovém období 2007–2013

Politika soudržnosti v programovém období 2007–2013 navazovala na předchozí programové období 2000–2006 a byla zde vyčleněna více než třetina evropského rozpočtu pro dané rozpočtové období. Samotné investice členských států EU v tomto programovém období byly koncentrovány na cíle, které vyplývaly ze strategie Evropské unie na pomoc růstu a zaměstnanosti. Jedná se o naplňování cílů Lisabonské strategie prostřednictvím operačních programů.

V programovém období 2007–2013 politika soudržnosti sledovala taktéž tři prioritní cíle, kterých se snažila dosáhnout. Jednalo se o:

- *Cíl Konvergence* – v rámci tohoto cíle se jednalo o podporu hospodářského a sociálního rozvoje regionů na úrovni NUTS 2 s hrubým domácím produktem na obyvatele, který byl nižší než 75 % průměru pro celou Evropskou unii. K čerpání prostředků z uvedeného cíle byly také oprávněny státy, jejichž hrubý národní důchod na obyvatele je nižší než 90 % průměru EU. Cíl byl financován z ERDF, ESF a Fondu soudržnosti,
- *Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost* – cíl byl zaměřen na podporu regionů na úrovni NUTS 2 nebo NUTS 1, které přesahovaly dané limity pro zařazení do cíle Konvergence. Prostředky zde byly poskytovány v rámci ERDF a ESF,
- *Cíl Evropská územní spolupráce* – podpora se vztahovala na přeshraniční spolupráci regionů na úrovni NUTS 3, které se nacházely podél všech vnitřních a některých vnějších pozemních hranic a všech regionů úrovně NUTS 3 podél námořních hranic. Podporována byla i meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. Finanční prostředky zde byly poskytovány z ERDF¹⁰.

⁹ EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY [online], ref. 7.

¹⁰ EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Programové období 2007-2013. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016h [21. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013>.

V programovém období 2007–2013 politiky soudržnosti EU v ČR bylo využíváno celkem 24 operačních programů, které byly rozděleny mezi výše uvedené cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti. V rámci cíle Konvergence byly operační programy rozděleny na 7 regionálních a 8 tematických operačních programů. Do cíle Regionální konkurenceschopnosti a zaměstnanosti patřily pouze 2 programy, které se zaměřovaly na hl. m. Prahu. Poslední cíl politiky soudržnosti pro období 2007–2013 obsahoval programy přeshraniční spolupráce, meziregionální spolupráce a nadnárodní spolupráce¹¹. Tabulka 2.3 vymezuje operační programy dle cílů PS EU v ČR pro programové období 2007–2013.

Tabulka 2.3 Přehled operačních programů dle cílů PS EU v období 2007–2013 v rámci ČR

Cíl	Operační programy	
Konvergence	Regionální operační programy (ROP)	ROP NUTS II Severozápad ROP NUTS II Moravskoslezsko ROP NUTS II Jihovýchod ROP NUTS II Severovýchod ROP NUTS II Střední Morava ROP NUTS II Jihozápad ROP NUTS II Střední Čechy
	Tematické operační programy	OP Doprava OP Životní prostředí OP Podnikání a inovace OP Výzkum a vývoj pro inovace OP Lidské zdroje a zaměstnanost OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost Integrovaný regionální OP OP Technická pomoc
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost		OP Praha Konkurenceschopnost OP Praha Adaptabilita
Evropská územní spolupráce		OP Přeshraniční spolupráce: <ul style="list-style-type: none"> • ČR – Bavorsko • ČR – Polsko • ČR – Rakousko • ČR – Sasko • ČR – Slovensko OP Meziregionální spolupráce OP Nadnárodní spolupráce Síťové OP: <ul style="list-style-type: none"> • ESPON 2013 • INTERACT II • URBACT II

Zdroj: Evropské strukturální a investiční fondy, 2016i; vlastní zpracování

¹¹ EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Operační programy 2007-2013. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016i [21. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013>.

Evropská komise 6. října 2011 zveřejnila balíček šesti nových nařízení. Finální verze byla ovšem schválena na konci roku 2013 a jednalo se o legislativní základ pro podporu z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) pro nové programové období 2014–2020, které navazuje na programové období 2007–2013¹².

2.1.2 Architektura politiky soudržnosti EU v programovém období 2014–2020

Reformovaná politika soudržnosti EU, tedy nová politika programového období 2014–2020, je základním investičním nástrojem pro splnění cílů strategie Evropa 2020. Mezi tyto cíle patří zajištění růstu a pracovních míst, boj proti změně klimatu a energetické náročnosti, snižování chudoby a sociálního vyloučení. Posláním této politiky je pak posílení ekonomické, sociální a územní soudržnosti v Evropské unii a to zejména vyrovnáváním rozdílů mezi jednotlivými regiony¹³.

V návaznosti na zkušenosti s poskytováním finančních nástrojů a prostředků v minulých cyklech politiky soudržnosti a také s ohledem na jejich důležitost ve víceletém finančním rámci 2014–2020 navrhuje právní rámec a rámec politiky soudržnosti pro aktuální období dále rozšířit a posílit využívání finančních nástrojů coby účinnější a udržitelnější alternativy k tradičnímu grantovému financování¹⁴.

Současné programové období 2014–2020 vykazuje oproti minulému období určité novinky, ke kterým došlo v systému čerpání z evropských fondů. Mezi nejdůležitější z nich patří:

- rozšíření počtu zapojených fondů (nově zde vystupuje Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský námořní a rybářský fond),
- nastavení systému předběžných podmínek,
- důraz na posílení strategického řízení a plánování při přípravě a realizaci programového období,
- vyšší měřitelnost přínosu podpořených operací,
- finanční závislost na rychlosti a kvalitě čerpání,
- vyšší míra uplatnění územně specifického přístupu a využití integrovaných nástrojů,
- vyšší míra uplatnění finančních nástrojů na úkor dotací¹⁵.

¹² EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Programové období 2014-2020. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016j [30. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020>.

¹³ EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 2014-2020* [online]. 2013 [11. 10. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panorama/pdf/mag48/mag48_cs.pdf.

¹⁴ EVROPSKÁ KOMISE. *Finanční nástroje politiky soudržnosti 2014-2020* [online]. 2014b [10. 10. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_cs.pdf.

¹⁵ EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY [online], ref. 11.

Základním zastřešujícím dokumentem pro čerpání finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondy či ESIF) v rámci programového období 2014–2020 je Dohoda o partnerství. Tento dokument analyzuje na základě evropských, národních a regionálních strategických dokumentů socioekonomickou situaci v České republice, její disparity, rozvojové potřeby a potenciál. Jedná se o klíčový ukazatel, který udává, kam bude směřována podpora z ESI fondů¹⁶.

V současném programovém období došlo ke změně, která spočívá ve snížení počtu cílů politiky soudržnosti. Ustanoveny byly pouze 2 cíle, kterými jsou:

- *Investice pro růst a konkurenceschopnost* – tento cíl je financován z ERDF, ESF a Fondu soudržnosti,
- *Evropská územní spolupráce* – cíl byl ustanoven již v minulém programovém období a zůstává i nadále podporován z ERDF.

Politika soudržnosti v programovém období 2014–2020 podporuje všechny regiony Evropské unie, které jsou rozděleny do tří kategorií. Jedná se o méně rozvinuté regiony, jejichž HPD na obyvatele je nižší než 75 % průměru EU-28. Další tzv. přechodové regiony, jejichž HDP/obyv. je v rozmezí 75-90 % průměru EU-28 a více rozvinuté regiony, jejichž HPD/obyv. dosahuje vyšších hodnot než 90 % průměru EU¹⁷.

Pro programové období 2014–2020 byly připravovány operační programy, které jsou spolufinancovány z Evropských strukturálních a investičních fondů. Mezi tyto fondy v daném období patří Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond, Fond soudržnosti, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský námořní a rybářský fond. Oproti předchozímu období klesl počet operačních programů v České republice, a to z 26 na 21. Následující tabulka 2.4 znázorňuje stručný přehled jednotlivých operačních programů politiky soudržnosti EU v ČR v rámci programového období 2014–2020.

¹⁶ EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Dohoda o partnerství pro programové období 2014-2020. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016b [30. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Dohoda-o-partnerstvi>.

¹⁷ EUROSOP. Regionální politika 2014-2020. *Euroskop.cz* [online]. 2016b [9. 10. 2017]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9197/sekce/regionalni-politika-2014-2020/>.

Tabulka 2.4 Přehled programů dle cílů PS EU v období 2014–2020 v rámci ČR

Cíl	Operační programy	
Investice pro růst a konkurenceschopnost	Národní operační programy	OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost OP Výzkum, vývoj a vzdělávání OP Zaměstnanost OP Doprava OP Životní prostředí Integrovaný regionální operační program OP Praha – pól růstu ČR OP Technická pomoc OP Rybářství 2014-2020 Program rozvoje venkova
Evropská územní spolupráce	Programy přeshraniční spolupráce	Interreg V-A Česká republika-Polsko Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika Interreg V-A Rakousko-Česká republika Česká republika-Svobodný stát Bavorsko Svobodný stát Sasko-Česká republika
	Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce	Interreg CENTRAL EUROPE Interreg DANUBE INTERREG EUROPE ESPON 2020 INTERACT III URBACT III

Zdroj: Evropské strukturální a investiční fondy, 2016c; vlastní zpracování

2.1.3 Evropská územní spolupráce jako cíl politiky soudržnosti EU

Evropská územní spolupráce (European Territorial Cooperation, ETC) je politika, která byla formována v rámci postupné integrace Evropy. Popisuje partnerství mezi regionálními nebo místními orgány jednoho evropského státu na jedné straně a podobných orgánů v jednom či více evropských státech na straně druhé. Cílem je rozvíjet společné iniciativy a také řešit vzniklé problémy, které jsou považovány za srovnatelné. Územní spolupráce se od roku 2007 stala jedním z hlavních cílů politiky soudržnosti Evropské unie s důrazem na prohlubování vztahů mezi územními hráči přes státní hranice. Tato spolupráce se vyvinula v průběhu posledních 25 let v důsledku zintenzivnění přeshraniční spolupráce, postupného rozšiřování a oslabování státních hranic v rámci Evropské unie¹⁸.

Evropská územní spolupráce je zároveň i nástrojem politiky soudržnosti, jehož cílem je řešit přeshraniční problémy a také rozvíjet potenciál různých území. Činnosti v oblasti spolupráce jsou podporovány Evropským fondem pro regionální rozvoj, zejména prostřednictvím tří klíčových prvků – přeshraniční spolupráce, nadnárodní spolupráce a meziregionální spolupráce. V rámci přeshraniční spolupráce mohou být podpořeny veškeré

¹⁸ EUROPEAN COMMISSION. *Territorial Cooperation in Europe – A Historical Perspective*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015. 172 s. ISBN 978-92-79-49499-4.

vnitřní a vnější pozemní hranice Evropské unie a námořní hranice. Díky této spolupráci mohou být podporovány oblasti, jako jsou podpora udržitelných a kvalitních pracovních míst, podpora mobility pracovních míst, integrace přeshraničních trhů práce, podpora sociálního začleňování, přeshraniční integrace komunit, odborné přípravy a vzdělávání¹⁹.

Oblasti, na které se vztahuje nadnárodní spolupráce, stanoví Evropská komise. V této situaci přihlédne ke strategiím pro makroregiony a přímořské oblasti a umožní členským státům přiřadit přílehlá území. Nadnárodní spolupráce spočívá v posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy, a to zejména rozvojem a koordinací strategií pro makroregiony a přímořské oblasti. Poslední prvek je představován meziregionální spoluprací a týká se celého území Evropské unie. Nejvzdálenější regiony mohou v jednom programu spolupráce sloučit přeshraniční a nadnárodní činnosti v oblasti spolupráce. Činnosti v oblasti nadnárodní spolupráce se také zabývají posilováním institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy, a to šířením osvědčených postupů a odborných znalostí²⁰.

2.2 Teoretická východiska přeshraniční spolupráce v podmínkách Evropské unie

Evropskou unii a také Evropu charakterizuje nejen velmi rozmanitá, různorodá a mnohdy přesto společná kultura, ale také množství hranic. Nově vzniklé hranice v posledních třech stoletích rozdělují často i regiony a etnické skupiny. Vznikaly tak nepřírozené hranice zatížené strachem před vojenskými intervencemi, což tak vedlo ke vzniku velmi slabě osídlených příhraničních oblastí. Dále se vyvíjely příhraniční oblasti směrem k periferním či strukturálně slabým oblastem s omezeným dopravním spojením. Odlišná politika na obou stranách hranice, zejména v oblasti práva, daní, správy, hospodářství a kultury podpořila přeměnu státních hranic ve skutečně citelné bariéry mezi národními státy a tyto poměry negativně ovlivnily ochotu spolupracovat²¹.

Výše uvedené velmi úzce souvisí se vznikem a postupným vývojem přeshraniční spolupráce v rámci Evropské unie a představuje také důvody jejího vzniku.

¹⁹ GORZELAK, Grzegorz a Katarzyna ZAWALIŃSKA (eds.). *European Territories: From Cooperation to Integration?* Warsaw: Scholar, 2013. 320 s. ISBN 978-83-7383-643-3.

²⁰ EVROPSKÝ PARLAMENT. Podpora evropské územní spolupráce z Evropského fondu pro regionální rozvoj. *Europarl.europa.eu* [online]. 2016b [11. 10. 2017]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.1.5.html.

²¹ STAŇKOVÁ, Markéta. *Přeshraniční spolupráce v EU* [online]. Brno, 2006 [10. 10. 2017]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, Katedra veřejné ekonomie.

2.2.1 Přeshraniční spolupráce a její programový rámec v EU

Evropská přeshraniční spolupráce, známá jako Interreg A, podporuje spolupráci mezi regiony na úrovni NUTS III z alespoň dvou různých členských států ležící přímo na hranicích nebo v jejich blízkosti. Jak již bylo uvedeno, označení Interreg A označuje přeshraniční spolupráci. Interreg B charakterizuje nadnárodní spolupráci a Interreg C znamená meziregionální spolupráci. Interreg A podporuje trvale udržitelný rozvoj podél vnějších hranic EU, napomáhá snižování rozdílů v životní úrovni a řeší společné výzvy týkajících se těchto hranic. Finanční prostředky mohou být rovněž poskytnuty pro program mezi několika státy EU, které sousedí či jsou součástí téhož povodí moře. Přeshraniční spolupráce je navržena na principu modelu územní spolupráce EU a je přizpůsobena specifickým podmínkám vnější spolupráce celé Evropské unie. Tato spolupráce hlídá tři základní cíle, mezi které patří podpora hospodářského a sociálního rozvoje v hraničních oblastech, řešení společných problémů a zavedení lepších podmínek pro osoby, zboží a kapitálovou mobilitu²².

Konkretizace přeshraniční spolupráce a jejích programů lze uvést na příkladu České republiky. V rámci programového období 2000–2006 se přeshraniční spolupráce Interreg A řadila mezi iniciativy Společenství. V následujícím období 2007–2013 byly programy přeshraniční spolupráce zařazeny do cíle Evropská územní spolupráce, kde setrvávají i v současném programovém období 2014–2020. K těmto programům se přidaly i programy nadnárodní a meziregionální spolupráce. Programy přeshraniční spolupráce politiky soudržnosti EU v ČR v programovém období 2014–2020 jsou Interreg V-A Česká republika – Polsko, Slovenská republika – Česká republika, Rakousko – Česká republika, Česká republika – Svobodný stát Bavorsko a Svobodný stát Sasko – Česká republika.

2.2.2 Institucionální rámec politiky soudržnosti EU v kontextu přeshraniční spolupráce

Mezi hlavní oblasti, ve kterých je politika soudržnosti realizována, patří průmysl a stavebnictví, cestovní ruch, zemědělství, doprava, bydlení, trh práce se sociální sférou a životní prostředí. Těmito oblastmi se zabývá několik institucí, mezi které patří samotná Evropská unie, příslušná ministerstva, regionální rady regionů soudržnosti, kraje a obce. Na úrovni Evropské unie je politika soudržnosti prováděna prostřednictvím tří nejdůležitějších institucí EU. Jedná se o Evropskou komisi, Radu EU a Evropský parlament.

²² EUROPEAN COMMISSION. Cross Border Cooperation. *Ec.europa.eu* [online]. 2016 [10. 10. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/enlargement/neighbourhood/cross-border-cooperation/index_en.htm

Komise zaujímá postoj výkonného orgánu EU, který zastupuje a hájí zájmy Unie jako celku. Za úkol má také vytvářet návrhy nových evropských právních předpisů, které dále předkládá Radě a Evropskému parlamentu. Rada EU schvaluje evropské právní předpisy, koordinuje směry hospodářských politik, uzavírá mezinárodní smlouvy mezi EU a dalšími zeměmi, schvaluje rozpočet Evropské unie společně s parlamentem a např. rozvíjí společnou zahraniční a bezpečnostní politiku. Evropský parlament vystupuje jako spolurozhodovací orgán při přijímání legislativy v oblasti rozvojové politiky. Věnuje se také Evropskému fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti²³. Právě tyto fondy, společně s ostatními v rámci skupiny ESI fondů, tvoří nejdůležitější základ pro poskytování prostředků a zjišťování základních informací jak o politice soudržnosti EU, tak o přeshraniční spolupráci Unie.

Institucionální rámec politiky soudržnosti v rámci přeshraniční spolupráce tvoří také daná ministerstva příslušného státu. Například v České republice hraje nejdůležitější roli Ministerstvo pro místní rozvoj, které představuje ústřední ministerstvo pro výkon politiky soudržnosti v zemi.

2.3 Euroregiony a jejich význam v Evropské unii

Přeshraniční spolupráce v Evropě ve formě euroregionů se poprvé představila už v roce 1958 v nizozemsko-německém pohraničí. Tím byl vytvořen první euroregion, který se nazýval *Euroregio*, což bylo následně převzato pro spolupráci tohoto typu. Od této doby povědomost o euroregionech výrazně vzrůstala, přičemž významný okamžik se týká 90. let 20. století²⁴.

Pojem **Euroregion** znamená region nacházející se po obou stranách hranice, který má vlastní koordinující instituce. Ty jsou zmocněny platnými smlouvami uzavřenými mezi veřejnými organizacemi. Spolupráce pojmenovaná jako euroregionální tvoří institucionalizovaný a strukturalizovaný druh přeshraniční spolupráce. Euroregion představuje krok směrem ke stálosti a dlouhodobosti vzájemné spolupráce. Zajišťuje efektivní řízení přeshraniční spolupráce, poskytuje servis spolupracujícím subjektům a může spolupráci poskytovat nové impulzy²⁵.

²³ PAZDERKOVÁ, Iva. *Institucionální soustava regionální politiky v České republice* [online]. Zlín, 2010 [5. 10. 2017]. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta managementu a ekonomiky.

²⁴ GORZELAK, Grzegorz a Katarzyna ZAWALIŃSKA (eds.), ref. 19.

²⁵ BRANDA, Pavel. *Euroregiony v České republice. Komparativní analýza* [online]. 2009 [15. 10. 2017]. Dostupné z: www.vse.cz/polek/download.php?jnl=se&pdf=63.pdf.

2.3.1 Geneze euroregionů v EC/EU

Samotná realizace a vytváření euroregionů započalo v roce 1958, jak již bylo zmíněno výše. Vzhledem k tomu, že se aktivity prvního euroregionu v nizozemsko-německém pohraničí ukázaly jako úspěšné, začaly být utvářeny obdobné euroregiony na hranicích dalších západoevropských států. Právě v západní Evropě se formovala první regionální sdružení za účelem řešení specifických problémů příhraničních regionů. Byly také navázány první kontakty mezi vnitrozemskými regiony. První společné přeshraniční aktivity byly zaměřeny na řešení společných problémů, převážně regionálního rozvoje, které si nevyžadovaly institucionální zabezpečení. V oblastech střední a východní Evropy začaly být pojmy „příhraniční“ a „přeshraniční spolupráce“ používány teprve od začátku 90. let 20. století.

Na přelomu 70. a 80. let 20. století docházelo k většímu oživení euroregionů, protože jejich praktické uplatňování souviselo s postupnou aktivizací regionální politiky. Významným mezníkem bylo také založení Evropského fondu pro regionální rozvoj v roce 1974. Proces institucionálního zakotvení přeshraniční spolupráce byl završen roku 1988, kdy proběhla reforma evropských fondů. Tato reforma spočívala ve snížení objemu finančních prostředků, které byly vyčleněny na společnou zemědělskou politiku. Euroregiony vznikaly a nadále vznikají zejména proto, aby spolupráce přesahující hranice dvou či více států napomáhala oslabovat nevýhody, které s sebou hranice nesou.

Úplně první aktivity v rámci přeshraniční spolupráce byly vyvíjeny v regionech hraničících s Německem. Cílem zde bylo odstraňovat nedůvěru mezi sousedícími státy, která narůstala za první a druhé světové války. První euroregiony vznikaly především na hranicích mezi Německem, Nizozemím, Belgií, Francií, Dánskem či Rakouskem. Později od 90. let 20. století se začaly euroregiony objevovat na hranicích České republiky a Polska. V současné době lze euroregiony chápat jako demokraticky organizované instituce, které jsou zaměřené na rozvoj přeshraniční spolupráce, projekty pro řešení aktivit přesahujících hranice států či na odstraňování a postupné vyrovnávání ekonomických a sociálních disparit²⁶.

²⁶ VYSOKÁ ŠKOLA FINANČNÍ A SPRÁVNÍ. *Formování euroregionů – jedna z možností zmírňování interregionálních disparit* [online]. 2007 [10. 10. 2017]. Dostupné z: https://is.vsfs.cz/el/6410/zima2007/N_ER/um/EUROREGIONY_V_EVROPE.doc.

2.3.2 Charakteristické rysy euroregionů v EU

Jednotná definice, pro vymezení euroregionu se hledá velmi obtížně proto, že se tyto struktury vytvářejí zejména v příhraničních oblastech, které jsou velmi rozmanité z hlediska přírodních faktorů, struktury organizací či právní formy. Většina definic se ovšem shoduje na tom, že hlavním cílem euroregionů a přeshraniční spolupráce je podpora spolupráce měst a obcí na obou stranách hranice. Euroregiony netvoří novou vládní strukturu na přeshraniční úrovni, ale jsou spíše prostředníkem pro efektivnější spolupráci již existujících struktur státní správy²⁷.

Jak již bylo uvedeno, euroregion nemá oficiální charakter a ani se nevyskytuje v oficiálních dokumentech Evropské unie či jiných mezistátních smlouvách. Ve většině případů nemají právní subjektivitu celé euroregiony, ale mají ji jednotlivé národní části, které je tvoří. Euroregion lze tedy definovat jako:

- institucionalizovaný formální svazek, uzavřený mezi státními nebo samosprávnými organizacemi, nebo neformální svazek vytvořený profesními nebo vědeckými sdruženími,
- formální strukturu přeshraniční spolupráce mezi regionálními nebo lokálními orgány,
- dohodu sousedních příhraničních regionů o přeshraniční spolupráci,
- lokální institucionalizaci přeshraniční spolupráce s plným uznáním státních hranic a práv²⁸.

Z širšího pojetí lze euroregiony označovat jako jednu z národních částí přeshraničního euroregionu nebo jako celý přeshraniční euroregion. Geograficky lze euroregion chápat jako území, kde se odehrává spolupráce. Z institucionálního hlediska se jedná o organizaci, která byla zřízena za účelem rozvoje této přeshraniční spolupráce²⁹.

Euroregion je charakterizován svým právním postavením. Některé přeshraniční struktury vyžadují vznik nových organizací, ale existují i případy neformálních struktur, které nemají žádnou právní formu. Právní rámec, ve kterém euroregiony působí, vykazuje širokou škálu forem a je tak těžké vytvořit jeden konkrétní status, který by odpovídal právě termínu

²⁷ STAŇKOVÁ, Markéta [online], ref. 21.

²⁸ KASPEREK, Bogdan. *Euroregiony polsko-českého pohraničí*. Cieszyn: Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza“, 2014. 152 s. ISBN 978-83-931367-8-0.

²⁹ BRANDA, Pavel [online], ref. 25.

euroregion. Rozlišují se tak dva typy přeshraničních struktur. Jedná se o struktury s vlastní právní subjektivitou a přeshraniční struktury bez právní subjektivity³⁰.

Dalším charakteristickým znakem je členství v euroregionu, organizační struktura a jeho velikost. Mezi faktory určující velikost euroregionů patří rozloha (geografické pokrytí), počet obyvatel, počet členských obcí a zaměření činnosti euroregionů.

2.3.3 Institucionální rámec euroregionů v EU

Každý vzniklý euroregion si v průběhu své existence zřídil svou vlastní organizační strukturu, tedy svůj institucionální rámec. Přesná forma je ovlivněna především postavením jednotlivých národních částí daných euroregionů, ale také rozsahem činností či zvyklostmi specifickými na druhé straně hranice. Při srovnání jednotlivých organizačních struktur lze vidět, že některé orgány se liší pouze názvy, nicméně jejich zaměření je velmi podobné. Rozdíly také existují v obsazení orgánů, přesněji v jejich velikosti či složení³¹.

Administrativně jsou aktivity euroregionů zpravidla zajišťovány pomocí sekretariátů jejich jednotlivých národních částí. Občas také dochází k vytváření společných institucí, které jsou charakteristické určitými kompetencemi. Po formální stránce mají euroregiony svoje úřady, kde určitá dohoda stanoví konkrétní zastoupení členů v řídicím orgánu. Jedním z vrcholných orgánů euroregionů je valná hromada. Někdy může být také nazvaná jako sněm či kongres. Tento orgán mimo jiné rozhoduje o pravidlech finančního hospodaření, výši členských příspěvků, rozpočtu a také schvaluje výsledky hospodaření jednotlivých euroregionů. Mezi další orgány působící v rámci činnosti euroregionů jsou rada sdružení, předsednictví rady sdružení, pracovní skupiny složené z expertů z obou stran hranice či kontrolní komise³².

2.4 Vývoj programové podpory přeshraniční spolupráce EU v ČR

Jak již bylo uvedeno, programová podpora přeshraniční spolupráce v rámci České republiky je představována pomocí programu Interreg. Tuto podporu lze datovat do roku 1990 v podobě samostatné iniciativy společenství a jejich programů.

³⁰ STAŇKOVÁ, Markéta [online], ref. 21.

³¹ BRANDA, Pavel [online], ref. 25.

³² VYSOKÁ ŠKOLA FINANČNÍ A SPRÁVNÍ [online], ref. 26.

2.4.1 Program Phare CBC v České republice

Fond *Phare* (Poland and Hungary Aid for Restructuring of the Economy) byl založen roku 1989 původně pouze pro Polsko a Maďarsko, avšak posléze i pro další přistupující země EU. Z tohoto fondu byly financovány projekty, které napomáhaly překlenout hospodářskou a politickou propast mezi zeměmi bývalého východního bloku a západní Evropy³³.

Program Phare v ČR byl především zaměřen na projekty týkající se přípravy institucí veřejné správy na vstup do EU. Jednalo se o předvstupní pomoc, kterou využívala Česká republika již od roku 1990. Určitá část každoroční dotace byla v posledních letech tohoto programu věnována na institucionální přípravu pro přijímání prostředků ze strukturálních fondů EU v daných regionech. Národní programy Phare zahrnovaly mimo jiné projekty zaměřené na přípravu ČR na členství v EU. Projekty byly zaměřeny na českou státní správu a napomáhaly přijímání společných evropských legislativních norem, které jsou součástí evropského práva³⁴.

Mezi obecné cíle programu Phare patřila podpora hospodářského rozvoje příhraničních regionů posilováním stávajících struktur a konkurenceschopnosti českých podniků, překonávání problémů zatěžujících regiony na obou stranách hranic, snižování periferního charakteru těchto oblastí, zvyšování životní úrovně obyvatel a prohlubování spolupráce mezi občany hraničních regionů³⁵. Programy zahrnovaly převážně projekty investičního charakteru, realizované v příhraničních oblastech, kde docházelo k přispívání rozvoji turistického ruchu, zlepšení životního prostředí, zvyšování dostupnosti a funkčnosti dopravní infrastruktury a rozvoji lidských zdrojů. Umožňovaly také realizovat neinvestiční projekty a to z oblasti kultury nebo školství.

Mezi prvními příhraničními regiony České republiky, které mohly využívat této finanční podpory ze strany EU, byly pouze oblasti česko-německého a česko-rakouského příhraničí. Finanční podpora rozvoje česko-polského příhraničí a přeshraniční spolupráce v této oblasti v podobě programu Phare CBC Česká republika – Polsko byla zahájena až o několik let později, v roce 1999.

³³ EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Phare. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016e [28. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Predvstupni-nastroje/Phare>.

³⁴ CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. Předvstupní programy. *Crr.cz* [online]. 2016 [2. 11. 2017]. Dostupné z: <http://www.crr.cz/cs/crr/o-nas/predvstupni/>.

³⁵ EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. CBC Phare. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016d [28. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Predvstupni-nastroje/Phare/CBC-Phare>.

Podpora z programu Phare byla ukončena roku 2003 a od roku následujícího, kdy se Česká republika a Polsko staly členy Evropské unie, bylo umožněno zapojení do iniciativy Společenství Interreg III, která na program Phare navazovala³⁶.

Na základě různých hodnotících zpráv, které byly vypracovány Evropskou komisí, českými institucemi nebo nezávislými hodnotiteli, je průběh a implementace programu Phare v ČR hodnocena velmi kladně. Zkušenosti a poznatky nabyté během řízení tohoto programu jsou a budou uplatňovány i nadále. S pomocí fungování programu Phare se v ČR zformovaly dvě velké grantové implementační agentury. Jedná se o Nadaci rozvoje občanské společnosti a Centrum pro regionální rozvoj ČR. Tyto agentury jsou schopné velmi efektivně řídit a rozdělovat finanční prostředky EU a také úspěšně implementovat i budoucí programy. Pomoc z programu přispěla rovněž k rozvoji Národního vzdělávacího fondu, který se významně podílí na implementaci Evropského sociálního fondu, a to zejména v oblasti celoživotního vzdělávání³⁷.

2.4.2 Přeshraniční spolupráce v ČR v rámci iniciativy Společenství Interreg v letech 1990–2006

Programy Evropské unie zaměřené na přeshraniční spolupráci, jsou nástrojem určeným k zajištění vyváženého a udržitelného rozvoje příhraničních oblastí. Tato podpora byla v České republice zahájena roku 1990 a to v podobě samostatné iniciativy Společenství Interreg, která byla určena pro členské země EU. Na tuto iniciativu následovala další označená jako Interreg II. Nastala zde změna oproti předchozí iniciativě, a to v podobě rozšíření o podporu příhraničních oblastí s nečlenskými zeměmi EU. Iniciativa Společenství Interreg II působila v období 1994–1999³⁸.

Na iniciativu Společenství Interreg II navazovala v rámci období 2000–2006 iniciativa Společenství Interreg III (Community Initiative Programme, CIP). Na rozdíl od předchozích dvou byla rozdělena na tři základní směry tak, jak jsou známe dnes:

- směr A – přeshraniční spolupráce,
- směr B – nadnárodní spolupráce,
- směr C – meziregionální spolupráce.

³⁶ GALUSZKOVÁ NOVOTNÁ, J., O. SOBOTKOVÁ a R. TOMÁNEK. *Od Phare CBC k Cíli 2*. Opava: Euroregion Silesia – CZ, 2015. 33 s.

³⁷ MINISTERSTVO FINANČÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Program Phare v ČR úspěšně ukončen. *Mfcr.cz* [online]. 2007 [28. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2007/2007-01-15-tiskova-zprava-5755-5755>.

³⁸ GALUSZKOVÁ NOVOTNÁ, J., O. SOBOTKOVÁ a R. TOMÁNEK, ref. 36.

2.4.3 Přeshraniční spolupráce v ČR v rámci programu Interreg v letech 2007–2020

V souvislosti s rozšířením Evropské unie v letech 2004 a následně 2007 se jedním ze tří základních cílů politiky soudržnosti v EU pro období 2007–2013 stal cíl Evropská územní spolupráce. Stejně jako iniciativa Společenství Interreg III, byl i tento cíl zaměřen na přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráci. Nejvýznamnější podíl tvořila právě přeshraniční spolupráce. V rámci přeshraniční spolupráce byla původní iniciativa Společenství Interreg III modifikována do podoby operačních programů přeshraniční spolupráce. Objevilo se zde také několik nových aspektů. Žádost o dotaci v programech přeshraniční spolupráce se podávala prostřednictvím dvojjazyčné webové aplikace Benefit7, rozpočet i vyúčtování projektu se již nezpracovávalo v národních měnách, ale pouze ve společné evropské měně. Každý z daných projektů musel splnit 2 ze 4 kritérií přeshraniční spolupráce. Mezi tyto kritéria patřila společná příprava, společná realizace, společné financování a společný personál.

Pro programové období 2014–2020 byly vytyčeny dva hlavní cíle politiky soudržnosti. Program přeshraniční spolupráce Interreg V-A je součástí cíle Evropská územní spolupráce. Název programu se zde tak vrací k dříve používanému označení „Interreg“ a je nyní označen římskou číslicí V a písmenem A označujícím příslušný směr³⁹.

2.5 Euroregiony v České republice

Euroregiony vznikají na územích, která vykazují určitou kulturní, hospodářskou a někdy také historickou spojitost překračující státní hranice. Myšlenka vytvoření euroregionů je i v ČR založena na poznatku, že sousedící regiony mají často obdobné zájmy i problémy. Prostřednictvím značných přeshraničních projektů dochází k překonávání nevýhody periferního postavení a udržování dobrých sousedských vztahů a ke vzájemnému poznávání.

Euroregiony jsou proto důležitým článkem přeshraniční spolupráce v České republice. Evropské strukturální a investiční fondy v rámci jednotlivých programů přeshraniční spolupráce spravují prostředky určené na projekty menších finančních objemů vždy v části území příslušného programu. Jedná se především o projekty prohlubující přímou komunikaci a kooperaci mezi obyvateli příhraničních regionů⁴⁰. V příhraničních oblastech České republiky v současné době existuje 13 euroregionů.

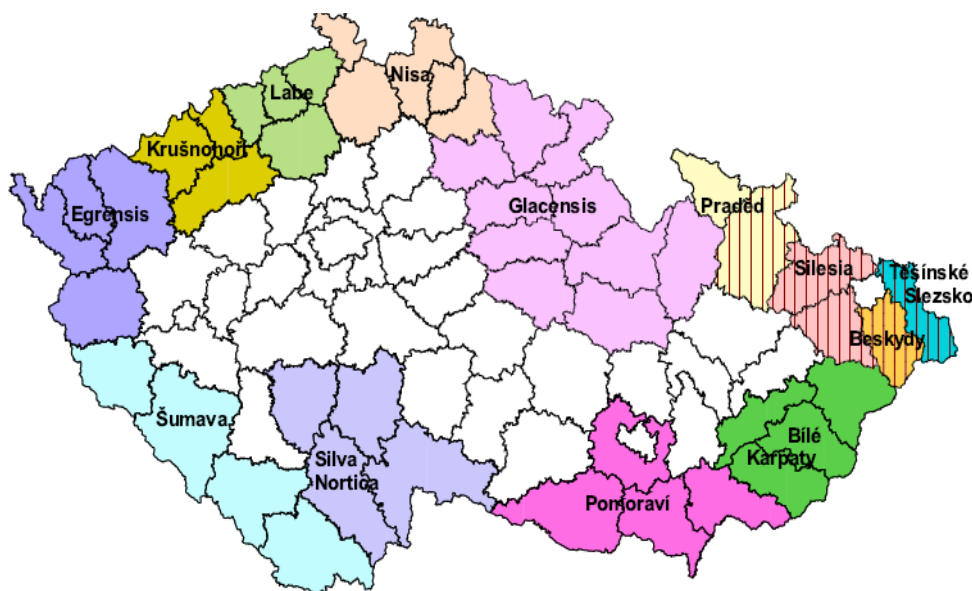
³⁹ GALUSZKOVÁ NOVOTNÁ, J., O. SOBOTKOVÁ a R. TOMÁNEK, ref. 36.

⁴⁰ CÍL 3. Euroregiony. *Cil3.cz* [online]. 2009 [5. 11. 2017]. Dostupné z: <http://www.cil3.cz/euroregiony.htm>.

2.5.1 Utváření a vývoj euroregionů v České republice

V České republice jako první vznikly v období let 1991–1993 euroregiony na česko-německé hranici. Už v roce 1991 vznikl Euroregion Nisa podle vzoru prvních euroregionů na německo-nizozemské hranici. O rok později byl založen sousední euroregion Labe a také Krušnohoří. Roku 1993 pak euroregion Egrensis a Šumava. Poté nastoupila další vlna, která probíhala v letech 1996–1998 a souběžně vznikly euroregiony na česko-polské hranici. Jednalo se o euroregiony Glacensis, Praděd, Těšínské Slezsko a Silesia. V dalších třech letech byly euroregiony doplněny na česko-slovenské a česko-rakouské hranici. Zde byly euroregiony Pomoraví, Beskydy, Bílé Karpaty a nejmladším euroregionem je Silva Nortica⁴¹. Geografické pokrytí daných hranic euroregionů znázorňuje následující obrázek 2.1.

Obrázek 2.1 Rozložení euroregionů v rámci ČR

Zdroj: Český statistický úřad [online], 2004

2.5.2 Vymezení euroregionů v České republice

Euroregiony se nacházejí podél celých hranic České republiky s okolními státy. Každý z euroregionů je pak charakteristický svým územím, velikostí či obyvatelstvem a vždy je tvořen z části domácí a z části zahraniční.

Jak už bylo uvedeno výše, první euroregion s názvem *Nisa* byl vytvořen roku 1991. Tento euroregion je tvořen obcemi Česká Lípa, Děčín, Jablonec nad Nisou, Liberec, Semily a jeho partnerskými zeměmi je Německo a Polsko. Druhým euroregionem je *Labe*, které zahrnuje

⁴¹ BRANDA, Pavel [online], ref. 25.

Děčín, Litoměřice, Teplice a Ústí nad Labem. Euroregion *Krušnohoří* je tvořen Chomutovem, Litoměřicemi, Louny, Mostem a Teplicemi. Dalším euroregionem je *Egrensis* a obce, kterými je tvořen jsou Cheb, Karlovy Vary, Sokolov a Tachov. Euroregiony *Labe*, *Krušnohoří* a *Egrensis* mají jako partnerskou zemi Německo. Euroregion, jehož partnerskými zeměmi jsou Německo a Rakousko je *Šumava*. Zde se nachází Český Krumlov, Domažlice, Klatovy, Prachatice a Strakonice.

Na polské straně se mimo jiné vyskytuje euroregion *Glacensis*. Patří zde Hradec Králové, Jeseník, Náchod, Pardubice, Rychnov nad Kněžnou, Semily, Svitavy, Trutnov, Ústí nad Orlicí. Euroregion *Praděd* zaujímá Bruntál a Jeseník. Další euroregion je *Silesia*, který pokrývá Bruntál, Nový Jičín, Opavu o Ostravu-město. Posledním euroregionem s partnerskou zemí Polsko je *Těšínské Slezsko*. Na území tohoto euroregionu patří Frýdek-Místek a Karviná. *Beskydy* je euroregion, který má partnerské země v podobě Polska a Slovenska a pokrývá Frýdek-Místek, Karvinou, Nový Jičín a Ostravu-město.

Slovensko, jako partnerská země souvisí s euroregionem *Bílé Karpaty*. Nachází se zde Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín. Dalším euroregionem je *Pomoraví*. Patří zde Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Výškov, Znojmo a partnerskými zeměmi jsou Rakousko a Slovensko. Posledním a zároveň i nejmladším euroregionem je *Silva Nortica*. Partnerskou zemí je Rakousko a zahrnuje České Budějovice. Jindřichův Hradec, Písek a Tábor⁴².

⁴² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚRAD. Seznam euroregionů v příhraničních oblastech ČR. *Czso.cz* [online]. 2015b [6. 11. 2017]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xu/seznam_euroregionu_v_prihranicnich_oblastech_cr.

3 Euroregion Silesia a jeho postavení v rámci programu Interreg V-A Česká republika - Polsko

Úvod této kapitoly je zaměřen na postupné utváření Euroregionu Silesia. Detailněji je popsán historický vývoj euroregionu, charakteristika území, současná situace či jednotlivé činnosti Euroregionu Silesia. V neposlední řadě je zde popsána také strategie rozvoje Euroregionu Silesia v programovém období 2014–2020. Další část kapitoly je věnována Euroregionu Silesia v programech podpory přeshraniční spolupráce v rámci Evropské unie. Jsou zde definovány programy EU na podporu přeshraniční spolupráce. Podrobněji je kapitola také zaměřena na fond malých projektů a fond mikroprojektů v rámci daného euroregionu a jeho role v programech přeshraniční spolupráce EU. V závěru třetí kapitoly diplomové práce je identifikován program přeshraniční spolupráce Interreg V-A Česká republika – Polsko. Pozornost je zde věnována přípravě programu Interreg V-A, základní struktury programu a také Fondu mikroprojektů Euroregionu Silesia v programovém období 2014–2020.

3.1 Historie a současnost Euroregionu Silesia

Euroregion Silesia patří mezi nejmladší euroregiony česko-polského příhraničí. Vznikl v září roku 1998 záhy po vzniku dvou sousedních euroregionů Praděd a Těšínské Slezsko. Euroregion Silesia tak vyplnil mezeru na historickém území Horního Slezska. Města a obce této oblasti byly k vzájemné spolupráci předurčeny společným historickým vývojem⁴³.

3.1.1 Utváření a následný vývoj Euroregionu Silesia

Euroregion Silesia navazuje na společnou historii českého a polského Slezska, na což poukazuje i jeho název, které bylo až do roku 1742 společným územím rakousko-uherské monarchie. I přes původní návrh názvu „Silesia Superior“, což v překladu znamená Horní Slezsko, který při vzniku jednoznačně doporučili odborníci z několika významných opavských institucí s ohledem na centrum tohoto euroregionu, představitelé nově utvářeného euroregionu dali přednost jednoduššímu názvu „Silesia“. Tento název se však ukázal ne tak přesným, a to zejména v územním rozsahu euroregionu, neboť jeho území zaujímalo a i dnes zaujímá pouze menší část historického území celého Slezska, na české straně pak zasahuje i na území severní Moravy.

⁴³ GALUSZKOVÁ NOVOTNÁ, J., D. KARDACZYŃSKA a M. SIARA. *Euroregion Silesia*. Racibórz: Stowarzyszenie Gmin Dorzecza Górnej Odry, 2009. 104 s. ISBN: 978-83-89802-82-8.

I přes tuto nepřesnost se zkrácený název velmi rychle ujal, především díky svému latinskému původu, který umožňuje užívat tento název ve všech jazycích a je tak snadno srozumitelný.

Na utváření česko-polské spolupráce měla vliv prohraná válka s pruským králem Fridrichem II., kdy byla větší část Slezska připojena k Prusku a takto vzniklá hranice zpomalila, a pak úplně zastavila rozvoj vzájemných kontaktů. Ani výsledek druhé světové války toto území nespojil – Horní Slezsko se ocitlo v Polsku, české Slezsko v Československu. Přestože obě země rozdělovala pouze „zelená hranice“, pohraničí bylo pečlivě střeženo, překračování hranice bylo možné pouze v místech oficiálních hraničních přechodů, kterých bylo však velmi málo. K posílení kontaktů obyvatel na obou stranách hranice a k rozvoji přeshraniční spolupráce začalo docházet až po demokratických proměnách v obou státech po roce 1989. Spolupráce měla nejprve charakter individuální partnerské spolupráce jednotlivých obcí a měst, postupně však nabývala regionálního charakteru. Vyvrcholením přeshraniční spolupráce v česko-polském příhraničí byl postupný vznik euroregionů v průběhu devadesátých let minulého století⁴⁴.

Po počátečních úvahách a jednáních o vytvoření velkého euroregionu „Opolsko – Moravskoslezského“ byla dne 3. listopadu 1997 podepsána deklarace zástupců měst Opavy, Krnova, Raciborza a Głubczyc o vytvoření společného euroregionu. V průběhu roku 1998 tak na základě této deklarace vznikla na obou stranách hranice dvě sdružení, která spolu uzavřela smlouvu o spolupráci pod názvem Euroregion Silesia⁴⁵.

Na založení Euroregionu Silesia se podílelo pouze několik měst a obcí z české a polské strany. Technické a personální zázemí euroregionu bylo minimální, v současnosti má však Euroregion Silesia téměř osmdesát členů a jeho zázemí tvoří dva silné sekretariáty, a to český v Opavě a polský v Ratiboři. Přes různorodou členskou základnu, kterou tvoří malé obce především zemědělského charakteru, středně i velká historická města i velké průmyslové město, je přeshraniční spolupráce v Euroregionu Silesia velmi intenzivní a přispívá tak k udržitelnému rozvoji jednotného historického území Slezska, kde státní hranice není žádnou překážkou⁴⁶.

⁴⁴ FULNECZEK, L., I. PAPROTNÝ, D. KARDACZYŃSKA a J. GALUSZKOVÁ NOVOTNÁ. *Malé projekty. Velké efekty!* Kraków: Stowarzyszenie Gmin Dorzecza Górnej Odry, 2015. 120 s. ISBN 978-83-939943-5-9.

⁴⁵ GALUSZKOVÁ NOVOTNÁ, J., D. KARDACZYŃSKA a M. SIARA, ref. 43.

⁴⁶ FULNECZEK, L., I. PAPROTNÝ, D. KARDACZYŃSKA a J. GALUSZKOVÁ NOVOTNÁ, ref. 44.

3.1.2 Charakteristika území Euroregionu Silesia

Jak již bylo uvedeno výše, území Euroregionu Silesia je tvořeno polskou a českou částí. *Polskou část* tvoří Sdružení obcí povodí Horní Odry. Na základě deklarace z roku 1997 uspořádal tehdejší primátor polské Ratiboře Andrzej Markowiak dne 5. května 1998 první setkání zakladatelských obcí sdružení. Na tomto setkání bylo rozhodnuto o podání návrhu na provedení registrace sdružení u soudu a bylo dohodnuto, že sídlem sdružení a také sídlem Euroregionu Silesia na polské straně bude město Racibórz.

Mezi zakladatelské obce sdružení patří obce z glubčického okresu Baborów a Kietrz, z ratibořského okresu Kornowac, Racibórz, Rudnik, z rybnického okresu Lyski a z wodzislawského okresu Lubomia. Informace o založení sdružení byla pro řadu dalších obcí podnětem pro přistoupení. Stalo se tak na první výroční schůzi sdružení dne 25. června 1998 kdy přistoupily tyto obce – Głubczyce, Branice, Krzanowice, Krzyżanowice, Pietrowice Wielkie a Wodzisław Śląski. K dalšímu rozšíření území došlo dne 10. prosince 1998, kdy přistoupila obec Gorzyce a dne 13. května 1999 také 5 dalších obcí – Kuźnia Raciborska, Marklowice, Mszana, Nędza a Pszów. Během dalších deseti let se počet členů sdružení nadále zvyšoval. Roku 2007 do sdružení vstoupila obec Rydułtowy, avšak roku 2005 sdružení opustila obec Nędza.

Cílem sdružení je podporovat zájmy územně správních celků a prosazovat společné zájmy členských obcí. Tohoto cíle je pak dosahováno prostřednictvím polsko-českého Euroregionu Silesia, prosazováním a zveřejňováním stanovisek týkajících se záležitostí územních samospráv, schvalováním společných opatření v oblasti územního plánování, ochrany životního prostředí, vytvářením příznivých podmínek pro přeshraniční spolupráci různých subjektů ve sféře ekonomiky, vědy, vzdělávání či turistiky. Sdružení také podporuje vzájemnou pomoc a spolupráci v případě neštěstí a živelných pohrom.

Na území *české části* byli zakládajícími členy českého sdružení na rozdíl od sdružení polského pouze dvě města – Opava a Krnov. Na základě schválení zastupitelstvy obou měst byla dne 7. července 1998 podepsána v Opavě smlouva o založení „Regionálního sdružení pro česko-polskou spolupráci Opavské Slezsko“. Toto sdružení bylo založeno jako zájmové sdružení právnických osob. Založení sdružení dalo impuls dalším městům a obcím ke vzájemné spolupráci a již v únoru roku 1999 přistoupili další členové – obce Stěbořice, Sudice, Úvalno a město Nový Jičín. Dva roky po založení mělo sdružení již 22 členů z řad obcí a také měst. V roce 2001 se členem regionálního sdružení staly všechny obce

mikroregionu s názvem Matice Slezská a o rok později mělo sdružení již 58 obcí a měst. V následujících letech se již členská základna rozšiřovala jen o jednotlivé členy a některé obce ze sdružení naopak vystoupily, jednalo se především o obce z okresu Bruntál, které byly zároveň členy sdružení Euroregionu Praděd a po několika letech dvojího členství se rozhodly být členem pouze jednoho euroregionu.

V listopadu roku 2008 se novým členem českého sdružení stalo Statutární město Ostrava, se kterým Euroregion Silesia začal spolupracovat ihned po svém založení. Rozšířením členské základny o třetí největší město České republiky došlo k významnému rozšíření, na kterém euroregion působí. Stanovy tohoto sdružení také umožňovaly v podobě přidruženého členství zapojení i jiných subjektů než jen obcí a měst. Prvními přidruženými členy se tak roku 1999 staly Slezská univerzita v Opavě a Hospodářská komora Opava, o rok později také Matice slezská, významná kulturně-osvětová organizace⁴⁷.

Následující tabulka 3.1 uvádí základní statistické údaje Euroregionu Silesia spojené s rozlohou euroregionu, počtem obyvatel, počtem členských obcí či přidružené a dotčené organizace euroregionu.

Tabulka 3.1 Základní statistické údaje Euroregionu Silesia

EUROREGION SILESIA	Česká část	Polská část	Celkem
Rozloha (v km²)	1 243	1 547	2 790
Počet obyvatel (v tis.)	482	286	768
Počet členských obcí	50	22	72
Přidružené členské organizace	Slezská univerzita v Opavě Hospodářská komora Opava Matice slezská Místní akční skupina Opavsko Místní akční skupina Hlučínsko	0	5
Dotčené okresy/powiaty	Opava Bruntál – část Nový Jičín – část Ostrava město – část	Raciborski Głubczycki Wodzisławski – část Rybnicki – část	8
Dotčené kraje/vojvodství	Moravskoslezský	Slezské Opolské	3
Správní sídlo	Opava	Racibórz	2

Zdroj: Euroregion-Silesia, 2017; vlastní zpracování

⁴⁷ GALUSZKOVÁ NOVOTNÁ, J., D. KARDACZYŃSKA a M. SIARA, ref. 43.

Euroregion Silesia disponuje také svým symbolem, který je představován dvanácti žlutými hvězdami v kruhu v modrém poli, s vlajícemi a vzájemně propojenými vlajkami České republiky a Polské republiky a nápisem Euroregion Silesia. Grafické znázornění symbolu Euroregionu Silesia představuje obrázek 3.1.

Obrázek 3.1 Symbol Euroregionu Silesia

Zdroj: Euroregion-Silesia [online], 2018b

3.1.3 Současná situace a činnosti Euroregionu Silesia

Činnost Euroregionu Silesia v současné době spočívá především v podpoře a realizaci přeshraniční spolupráce v příhraničních regionech polského a českého Slezska a severní Moravy s cílem potlačit negativní vliv existence státní hranice. Euroregion se snaží zajistit rovnoměrný rozvoj příhraničního území po obou stranách hranice, a umožnit tak jeho plynulou integraci v rámci Evropské unie.

Euroregion Silesia jako celek řeší společné zájmy v mnoha oblastech. Jedná se o oblast přeshraniční dopravní infrastruktury, životního prostředí, rozvoje přeshraničního cestovního ruchu, spolupráce mezi českými a polskými školami, rozvoje kultury, vzdělání a sportu. Dále také podporuje spolupráci v oblasti hospodářské a obchodní, společné plánování rozvoje příhraničního regionu, zajišťuje propagaci tohoto území a plní mnoho dalších úkolů, kterými se snaží přispět k naplnění cílů Evropské unie v oblasti evropské územní spolupráce⁴⁸.

Pro zajištění a plynulé řízení činností Euroregionu Silesia bylo nutné vybudovat vlastní sekretariáty, které by tak plnily funkci výkonných orgánů obou sdružení tvořících euroregion. Povedlo se tak vybudovat silné, personálně i technicky vybavené zázemí, a to díky mimořádné podpoře, kterou euroregionu poskytla města Opava a Ratiboř a také díky všem členským obcím a městům, která se od počátků podílela na financování činnosti sekretariátů.

⁴⁸ KASPEREK, Bogdan, ref. 28.

V současnosti tak mají oba sekretariáty k dispozici kanceláře s vlastním odborným personálem, zajišťujícím všechny činnosti a nezbytné úkoly euroregionu. Zpočátku však spolupráce daných sekretariátů nebyla ideální, a to hlavně kvůli zajišťování fungování národních částí euroregionu. V průběhu deseti let se ale vzájemné kontakty rozvinuly v téměř každodenní spolupráci, při které pracovníci obou sekretariátů vzájemně konzultují běžné pracovní záležitosti. Výhodou je, že k dané spolupráci není zapotřebí překladatelů či perfektní znalosti jazyka druhého partnera, protože pracovníci jednotlivých sekretariátů si navzájem rozumí bez větších problémů⁴⁹.

3.1.4 Strategie rozvoje Euroregionu Silesia pro programové období 2014–2020

V souvislosti s programovým obdobím 2014–2020 si orgány Euroregionu Silesia uvědomily potřebu strategického plánování, a proto přistoupily ke zpracování historicky prvního strategicko-plánovacího dokumentu, který tak měl představovat systémový nástroj koordinace a řízení další činnosti a rozvoje euroregionu. Zmíněný dokument se začal zpracovávat v dubnu 2013 a dokončen byl v březnu 2014. Sestavování strategicko-plánovacího dokumentu proběhlo v úzké spolupráci obou sekretariátů euroregionu, českého externího zpracovatele a polského konzultanta, společné řídicí skupiny a čtyř společných tematických pracovních skupin.

Dokument obsahuje velmi rozsáhlou analytickou část, kterou tvoří mapovací studie, poskytující velké množství informací z obou stran hranice, a to jak obecných, které přispívají k porozumění základních rozdílů v obou zemích, tak konkrétních vztahujících se k území euroregionu. Zpracovaná mapovací studie tak nabízí souhrn mnoha užitečných informací. Prováděné může být i dotazníkové šetření, kdy jeho výstupy přispívají k získání informací o povědomí a vnímání přeshraniční spolupráce i euroregionu. Další část dokumentu, návrhová část, definuje vize, strategické cíle a opatření nezbytná jak pro zajištění rozvoje území a kvality života obyvatel Euroregionu Silesia, tak i pro institucionální zajištění rozvoje euroregionu. Při tvorbě této návrhové části dokumentu byly zohledněny potřeby, na jejichž uspokojení může mít Euroregion Silesia buď přímý či nepřímý vliv. Jsou zde uvedeny ale i návrhy, na které euroregion vliv nemá, ale z hlediska strategického rozvoje svého území je považuje za důležité.

Strategie rozvoje Euroregionu Silesia pro programové období 2014–2020 je otevřeným dokumentem, který je průběžně doplňován a aktualizován právě tak, aby v maximální míře

⁴⁹ GALUSZKOVÁ NOVOTNÁ, J., D. KARDACZYŃSKA a M. SIARA, ref. 43.

příspěval k naplňování definovaných cílů a opatření klíčových oblastí rozvoje, a tím také přispíval k naplnění strategické vize Euroregionu Silesia stát se prosperujícím česko-polským regionem, který podporuje myšlenku evropské jednoty a společně rozvíjí svou budoucnost na základě partnerské spolupráce⁵⁰.

3.2 Euroregion Silesia a jeho působení v programech podpory přeshraniční spolupráce EU

Euroregion Silesia je v současné době velmi stabilní a funkční organizací, která disponuje profesionálním personálním zázemím a velkými zkušenostmi v oblasti přeshraniční spolupráce. Právě díky svým zkušenostem je také partnerem pro mnoho českých, polských a evropských institucí, které se zabývají rozvojem spolupráce v příhraničních oblastech.

3.2.1 Programy EU na podporu přeshraniční spolupráce

Přestože v době založení Euroregionu Silesia, v roce 1998, neexistovala žádná systematická finanční podpora pro rozvoj česko-polského příhraniční a přeshraniční spolupráce ze strany Evropské unie, po deseti letech a nadále až do současnosti hrají právě programy přeshraniční spolupráce v činnosti euroregionu významnou roli.

Programy v rámci Evropské unie zaměřené na přeshraniční spolupráci jsou systémovým nástrojem určeným k zajištění vyváženého a udržitelného rozvoje evropských příhraničních oblastí⁵¹.

Jak již bylo detailněji popsáno výše v rámci podkapitoly 2.4, podpora přeshraniční spolupráce byla zahájena roku 1990 v podobě samostatné Iniciativy Společenství Interreg, která byla určena pro členské země EU. Od roku 1994 na ni navazovala Iniciativa Společenství Interreg II, která byla již rozšířena o podporu příhraničních oblastí s nečlenskými zeměmi EU. Mezi lety 1999–2003 byla podpora přeshraniční spolupráce mezi Polskem a Českou republikou realizována prostřednictvím programu Phare CBC Česká republika – Polsko. Od vstupu obou zemí do Evropské unie roku 2004, bylo umožněno zapojení do iniciativy Společenství Interreg III. V programovém období 2014–2020 je tedy spolupráce upravena pomocí programu Interreg V-A Česká republika – Polsko.

⁵⁰ EUROREGION-SILESIA. Strategie rozvoje Euroregionu Silesia na období 2014–2020. *Euroregion-silesia.cz* [online]. 2018c [7. 2. 2018]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=cinnost-strategie-rozvoje-2014-2020&open_menu=189.

⁵¹ GALUSZKOVÁ NOVOTNÁ, J., D. KARDACZYŃSKA a M. SIARA, ref. 43.

3.2.2 Fond malých projektů a Fond mikroprojektů v působnosti Euroregionu Silesia

Důležitou součástí programů EU určených na podporu přeshraniční spolupráce jsou fondy malých projektů. Prostřednictvím těchto fondů jsou financovány ty nejmenší projekty, které jsou zejména neinvestičního charakteru. Tyto projekty představují spolupráci místních společenství na obou stranách hranice, kdy hlavním cílem je rozvoj mezilidských vztahů, společných vzdělávacích, sportovních, kulturních a jiných volnočasových aktivit apod.

I když byl program Phare CBC Česká republika – Polsko (1999–2003) zaměřen především na podporu velkých investičních projektů, v rámci tzv. Společného fondu malých projektů byly podporovány také menší neinvestiční projekty do výše 50 000 EUR. Právě na tyto malé projekty bylo vyčleněno maximálně 10 % z celkových finančních prostředků programu daného roku. V rámci CIP Interreg IIIA Česká republika – Polsko (2004–2006) bylo na podporu těch nejmenších projektů určeno samostatné opatření v rámci Priority II s názvem Fond mikroprojektů. Pro toto samostatné opatření bylo vyčleněno 15 % z celkových finančních prostředků, což představovalo příspěvek z Evropského fondu pro regionální rozvoj ve výši 5,1 mil. EUR na celé období programu. Mikroprojekty tak představovaly projekty s maximální dotací do 20 000 EUR.

Také v rámci operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika (2007–2013) byl na malé projekty místních společenství vyčleněn určitý objem finančních prostředků. Fond mikroprojektů, který byl samostatnou oblastí podpory tohoto programu, představoval 20 % z celkových finančních prostředků, což činilo 43,8 mil. EUR. Maximální finanční dotace na mikroprojekt byla zvýšena na 30 000 EUR⁵². Zatím největší objem finančních prostředků je na malé projekty místních společenství vyčleněna v současném programovém období 2014–2020 z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj. Tato alokace je představována 20 % rozpočtu programu, což je 45,2 mil. EUR, z toho na mikroprojekty je určeno necelých 38,5 mil. EUR⁵³.

Mezi vhodné aktivity v rámci Fondu mikroprojektů, na které mohou žadatelé získat dotaci, patří např. projekty organizace společných kulturních akcí, podpory a propagace tradičních a nových produktů cestovního ruchu. Dále také na opatření týkající se obnovy a ochrany

⁵² GALUSZKOVÁ NOVOTNÁ, J., D. KARDACZYŃSKA a M. SIARA, ref. 43.

⁵³ EUROREGION-SILESIA. Fond mikroprojektů v období 2014 – 2020. *Euroregion-silesia.cz* [online]. 2018a [9. 2. 2017]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-ci12-fond-mikroprojektu&open_menu=195.

kulturního bohatství a historického dědictví, např. drobných památek, historických, technických a turistických objektů a významných prvků kulturní krajiny.

Financování mikroprojektů se mezi českou a polskou částí Euroregionu Silesia liší jen nepatrně. Na polské straně je finanční alokace rozdělena následovně:

- max. 85 % z Evropského fondu pro regionální rozvoj,
- 10 % ze státního rozpočtu Polské republiky,
- 5 % z vlastních zdrojů žadatele.

Na české straně je finanční alokace rozdělena jen mezi Evropský fond pro regionální rozvoj a vlastní zdroje žadatele:

- max. 85 % z Evropského fondu pro regionální rozvoj,
- 15 % z vlastních zdrojů žadatele.

Mezi oprávněné žadatele může patřit stát, či jeho organizační složka, územní samospráva, příspěvková organizace, školská právnická osoba zapsaná ve školském rejstříku, veřejná a státní či soukromá vysoká škola, veřejná výzkumná instituce, česká televize, český rozhlas, správa železniční dopravní cesty, obecně prospěšná organizace či zájmové sdružení právnických osob⁵⁴.

Novinka v rámci mikroprojektů v programovém období 2014–2020 je na území Euroregionu Silesia představována *principem vedoucího partnera*. Tento princip spočívá v předložení jedné společné žádosti o podporu na mikroprojekt za oba, resp. všechny partnery, pokud je jich více, přičemž žádost předkládá vedoucí partner, na kterém se všichni zúčastnění partneři mikroprojektu dohodli. Pokud dojde ke schválení mikroprojektu vedoucí partner uzavře s příslušným Správcem Fondu mikroprojektů smlouvu o financování mikroprojektu a převezme tak odpovědnost za realizaci mikroprojektu jako celku. Vedoucímu partnerovi je pak také proplácena dotace, kterou dále postoupí svému partnerovi či svým partnerům. Vzhledem k zavedení tohoto nového principu jsou ve Fondu mikroprojektů nově zavedeny tyto 3 typy projektů:

- typ A: společný – o dotaci žádá vedoucí partner jménem všech partnerů projektu,
- typ B: partnerský – o dotaci žádá každý z partnerů sám,
- typ C: samostatný – o dotaci žádá jen jeden z partnerů⁵⁵.

⁵⁴ FULNECZEK, L., I. PAPROTNY, D. KARDACZYŃSKA a J. GALUSZKOVÁ NOVOTNÁ, ref. 44.

⁵⁵ EUROREGION-SILESIA [online], ref. 53.

3.2.3 Role Euroregionu Silesia v programech přeshraniční spolupráce EU

Již od prvně vzniklých programů Evropské unie podporujících česko-polskou přeshraniční spolupráci vyvíjel Euroregion Silesia své aktivity s cílem napomáhat co nejúspěšnější realizaci těchto programů. V této oblasti si euroregion také ujasnil svou roli, kdy si jako hlavní úkol nevytyčil realizaci vlastních projektů spolufinancovaných z těchto programů, ale pomoc jiným subjektům při čerpání těchto evropských prostředků. Euroregion Silesia tak navázal na spolupráci s orgány řídícími tyto programy na obou stranách hranice a následně v průběhu několika let si spolu s ostatními euroregiony česko-polského příhraničí vybudoval své jasné postavení. Euroregion měl, a i v současné době má, své zastoupení v orgánech odpovědných za výběr projektů a realizaci programů přeshraniční spolupráce a nezastupitelnou roli má také při správě fondů malých projektů⁵⁶.

Jak již bylo uvedeno výše, Euroregion Silesia plní důležitou roli především v programech EU, které jsou určeny na podporu přeshraniční spolupráce. Již v předvstupních programech Phare CBC CZ-PL 1999–2003 byl Euroregion Silesia zapojen do procesu implementace, a to zejména v rámci tzv. Společného fondu malých projektů. Po vstupu obou zemí do Evropské unie roku 2004 se mohly zapojit k Iniciativě Společenství Interreg IIIA. V CIP Interreg IIIA Česká republika – Polsko se obě strany staly členy Řídícího a Monitorovacího výboru a vykonávaly zde roli správce Fondu mikroprojektů, který byl daného programu součástí. Před ukončením posledních projektů v rámci CIP Interreg IIIA byl zahájen nový Fond mikroprojektů na území euroregionu jako součást Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013.

Během následujících let čekala na Euroregion Silesia velká zkouška. Důvodem bylo několikanásobně větší množství finančních prostředků oproti fondům předchozích programů, a také velký zájem ze strany žadatelů a společně sdílená odpovědnost euroregionu za správné využití těchto prostředků. Ovšem Euroregion Silesia v této zkoušce obstál.

K dalším prioritám Euroregionu Silesia dlouhodobě patří podpora přeshraniční spolupráce škol všech stupňů. Hustá síť mateřských, základních a středních škol, pět vysokých škol a také další různá vzdělávací zařízení na území tohoto euroregionu představují velký potenciál pro realizaci mnoha úspěšných přeshraničních projektů zaměřených právě na výchovu a vzdělávání⁵⁷.

⁵⁶ GALUSZKOVÁ NOVOTNÁ, J., D. KARDACZYŃSKA a M. SIARA, ref. 43.

⁵⁷ KASPEREK, Bogdan, ref. 28.

3.3 Program přeshraniční spolupráce Interreg V-A Česká republika – Polsko

Název programu česko-polské přeshraniční spolupráce pro programové období 2014–2020 se vrací k názvu Interreg, který je dále označen římskou číslicí V a písmenem A, které označuje daný směr – přeshraniční spolupráci. Příprava programu a jeho základní struktura je detailněji popsána v následujícím textu.

3.3.1 Příprava programu Interreg V-A Česká republika – Polsko pro programové období 2014–2020

Program Interreg V-A Česká republika – Polsko pro programové období 2014–2020 plynule navazuje na Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika z období 2007–2013. Program Interreg V-A 2014–2020 byl pod vedením Řídícího orgánu (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR) a Národního orgánu (Ministerstvo regionálního rozvoje a infrastruktury Polské republiky) a ve spolupráci s českými a polskými programovými partnery připravován už od roku 2012. Samotná příprava programu, což představuje zpracování základního programového dokumentu, probíhala ve smyslu příslušných nařízení Evropského parlamentu a Rady zveřejněných v Úředním věstníku EU.

Při přípravě tohoto programu bylo tedy základní snahou a myšlenkou zpracovat dokument, který by zaručil plynulé programové navázání na úspěšné programové období 2007–2013. Snahou také bylo, aby byla zachována kontinuita v základních parametrech programu, zohledněny potřeby příhraničních regionů, pro které je program určen a to zejména tak, aby akceptoval v rámci tematické koncentrace vybrané tematické cíle příslušného nařízení Evropské komise.

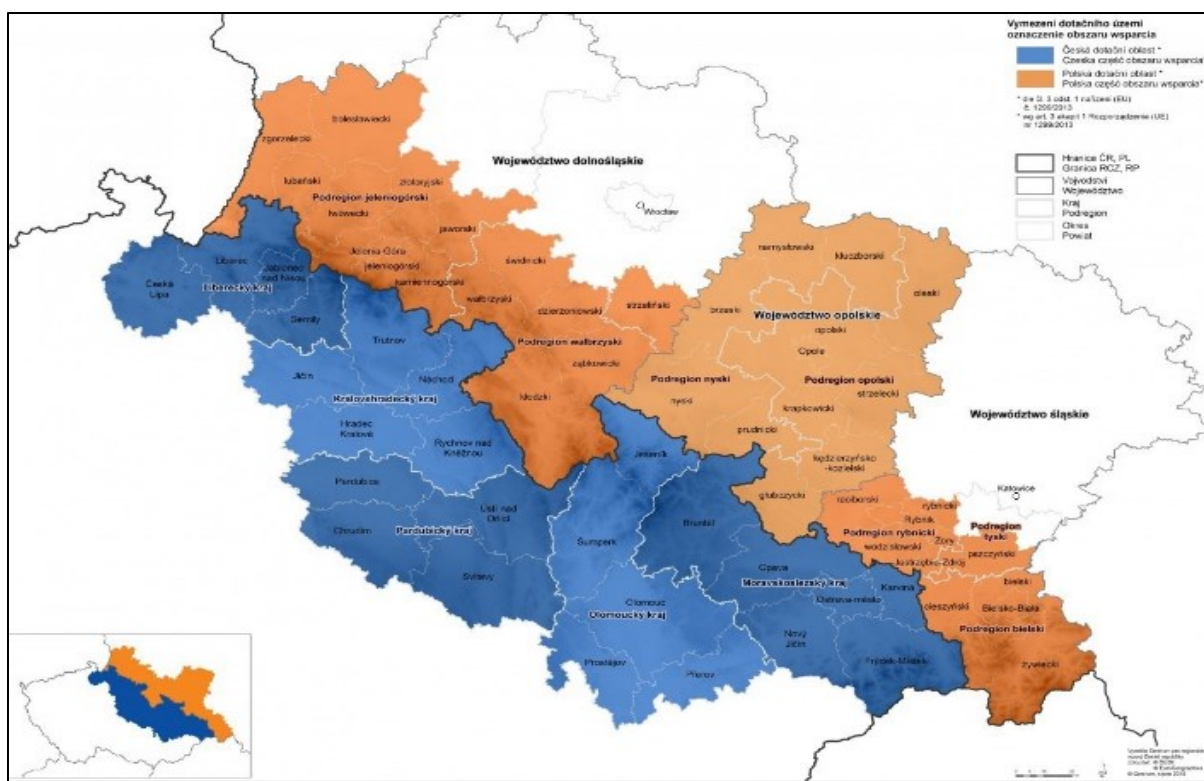
Program Interreg V-A Česká republika – Polsko je opět zaměřen především na regionální a místní projekty s přeshraničním významem. Při výběru projektů je kladen důraz na jejich skutečné přeshraniční dopady a vybírány jsou pouze projekty, které mohou prokázat významný pozitivní dopad na české a také polské příhraničí. Mezi vhodné příjemce z tohoto programu patří orgány veřejné správy a jejich svazky a sdružení, organizace zřizované a zakládané orgány veřejné správy, vzdělávací instituce včetně vysokých škol, hospodářské a profesní komory, církve a náboženské spolky či nestátní neziskové organizace a další. Celková výše finanční alokace pro program Interreg V-A Česká republika – Polsko na celé

programové období 2014–2020 činí 226 221 710 EUR. Program je financován z Evropského fondu regionálního rozvoje⁵⁸.

3.3.2 Základní struktura programu Interreg V-A Česká republika – Polsko

Projekty realizované v rámci programu Interreg V-A Česká republika – Polsko musí spadat do území dopadu daného programu. Toto území je tvořeno regiony NUTS 3, které představuje 5 českých krajů. Jedná se o kraj Liberecký, Královehradecký, Pardubický, Olomoucký a Moravskoslezský. Dále jej tvoří 6 polských podregionů – Bielski, Rybnicki, Jeleniogórski, Wałbrzyski, Nyski a Opolski. Do území dopadu na polské straně také spadá okres Strzeliński a okres Pszczyński⁵⁹. Obrázek 3.2 vykresluje území dopadu programu Interreg V-A Česká republika – Polsko.

Obrázek 3.2 Území dopadu programu Interreg V-A Česká republika – Polsko

Zdroj: CZ-PL [online], 2018

Jednotlivá témata, která program Interreg V-A Česká republika – Polsko podporuje, jsou jasně rozdělena do prioritních os. Na každou z nich je pak alokována jiná celková částka. Prioritní osy jsou realizovány prostřednictvím jednotlivých investičních priorit, které mají

⁵⁸ EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Interreg V-A Česká republika-Polsko. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016a [12. 2. 2018]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-CR-%E2%80%93-Polsko>.

⁵⁹ CZ-PL. Základní informace o programu. *Cz-pl.eu* [online]. 2018 [12. 2. 2018]. Dostupné z: <http://www.cz-pl.eu/zakladni-informace-o-programu>.

definované jasné cíle a opatření. Podporovány mohou být pouze ty projekty, které přispívají k naplnění cílů a které lze začlenit do jednoho z uvedených opatření. Program Interreg V-A má následující 4 *prioritní osy*:

Prioritní osa 1: *Společné řízení rizik* – investiční prioritou je zde podpora investic zaměřených na řešení konkrétních rizik, zajištěním odolnosti vůči katastrofám a vývojem systémů krizového řízení.

Cílem prioritní osy 1 je zvýšení přeshraniční akceschopnosti při řešení mimořádných událostí a krizových situací. Mezi podporovaná opatření v rámci této prioritní osy patří:

- investice do rozvoje společných či propojených systémů prevence, monitoringu, reakce a odstraňování následků rizik,
- investiční opatření směřující ke zvýšení schopnosti záchranných a bezpečnostních složek efektivně zasahovat po obou stranách hranice,
- společná odborná příprava pracovníků záchranných či bezpečnostních složek a složek krizového řízení zaměřená na posílení přeshraniční akceschopnosti.

Mezi oprávněné žadatele patří orgány veřejné správy, jejich svazky a sdružení organizace zřizované a zakládané orgány veřejné správy, nestátní neziskové organizace, pokud jsou součástí integrovaného záchranného systému nebo systému krizového řízení.

Prioritní osa 2: *Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti* – investiční priorita je podpora růstu podporujícího zaměstnanost rozvojem vnitřního potenciálu jako součásti územní strategie pro konkrétní oblasti, včetně přeměny upadajících průmyslových oblastí a zlepšení dostupnosti a rozvoje zvláštních přírodních a kulturních zdrojů.

Cílem prioritní osy 2 je zvýšení návštěvnosti regionu prostřednictvím vyššího využití potenciálu přírodních a kulturních zdrojů. Podporovaná opatření jsou následující:

- zachování a obnova kulturních a přírodních atraktivit,
- podpora využití nehmotného kulturního dědictví,
- infrastrukturní opatření pro přeshraniční zpřístupnění a využívání kulturního a přírodního dědictví příhraničního regionu,
- společná informační, marketingová a propagační opatření v oblasti využití přírodních a kulturních zdrojů,
- studie, strategie, plány směřující k využití přírodních a kulturních zdrojů.

Oprávněnými žadateli jsou taktéž orgány veřejné správy, jejich svazky a sdružení, dále nestátní neziskové organizace, Evropské seskupení pro územní spolupráci, církve a náboženské spolky či asociace a sdružení působící v oblasti cestovního ruchu.

Prioritní osa 3: *Vzdělání a kvalifikace* – investiční priorita zde má podobu investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení vypracováním a naplňováním společných programů vzdělávání, odborné přípravy a školení.

Cílem prioritní osy 3 je zlepšení úrovně zaměstnanosti absolventů. Mezi podporovaná opatření patří:

- příprava a realizace společného vzdělávání,
- spolupráce mezi vzdělávacími institucemi a institucemi na trhu práce,
- rozvoj jazykového vzdělávání v rámci školského systému.

Mezi skupinu oprávněných žadatelů se řadí orgány veřejné správy, vzdělávací instituce včetně vysokých škol, hospodářské a profesní komory, svazy a sdružení, nestátní neziskové organizace a Evropské seskupení pro územní spolupráci.

Prioritní osa 4: *Spolupráce institucí a komunit* – investiční prioritou je posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi.

Cílem prioritní osy 4 je zvýšení intenzity spolupráce institucí a komunit v příhraničním regionu. Podporovaná opatření v rámci této prioritní osy jsou následující:

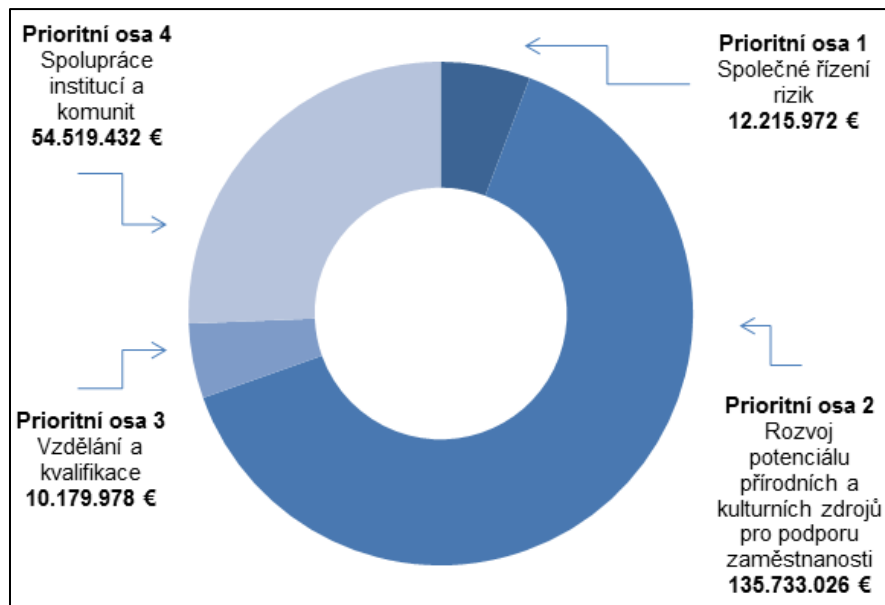
- opatření směřující k posilování integrace na lokální úrovni, spolupráce občanské společnosti a další aktivity přispívající ke kohezi na lokální úrovni,
- rozvoj spolupráce institucí veřejné správy,
- vytváření a rozvoj přeshraničních kooperačních sítí.

Oprávněnými žadateli jsou opět orgány veřejné správy, jejich svazky a sdružení, hospodářské a profesní komory, svazy a sdružení, nestátní neziskové organizace či vzdělávací instituce včetně vysokých škol⁶⁰.

⁶⁰ CZ-PL [online], ref. 59.

Následující obrázek 3.3 znázorňuje rozložení finanční alokace v rámci jednotlivých prioritních os programu Interreg V-A Česká republika – Polsko 2014–2020.

Obrázek 3.3 Alokace finančních prostředků programu Interreg V-A Česká republika – Polsko dle prioritních os

Zdroj: CZ-PL [online], 2018

Na obrázku 3.2 lze vidět, že největší část finanční alokace je poskytnuta prioritní ose 2 s názvem *Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti*. Naopak nejnižší finanční alokace dosahuje prioritní osa 3 s názvem *Vzdělání a kvalifikace*.

3.3.3 Fond mikroprojektů Euroregionu Silesia v programovém období 2014–2020

Stejně jako v předchozích programových obdobích je součástí programu také Fond mikroprojektů. Tento fond umožňuje realizovat projekty menšího rozsahu s výší dotace od 2 tis. EUR. Maximální výše dotace je stanovena však rozdílně, a to s ohledem na jeho zařazení do příslušné prioritní osy a typu mikroprojektu. Jak již bylo uvedeno výše, typy mikroprojektů jsou typ A, B a C. Finanční alokace z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj představuje 20 % rozpočtu programu. Tato celková alokace ve výši 20 % je ovšem rozdělena na dvě části. V první fázi programu je pro Fondy mikroprojektů v jednotlivých euroregionech k dispozici tři čtvrtiny cílové částky a zbývajících čtvrtina bude přidělena po splnění předem definovaných podmínek, což bude následně vyhodnoceno ke konci roku 2018. Odráží se zde také požadavek na rozšíření okruhu žadatelů o dotaci z Fondu mikroprojektů. Pokud některý z jednotlivých euroregionů stanovené podmínky k uvedenému

termínu nesplní, zbývající část alokace neobdrží a bude tak využita na standardní projekty mimo rámec tohoto fondu.

Projekty malého rozsahu, na které se Fond mikroprojektů zaměřuje, mohou být jak investičního tak i neinvestičního charakteru. V programu Interreg V-A Česká republika – Polsko pro období 2014–2020 mohou být tyto mikroprojekty financovány z prostředků prioritních os 2, 3 a 4, přičemž daný euroregion jako Správce Fondu mikroprojektů určí, zda využije všechny prioritní osy a pokud ano tak v jaké míře. Finanční dotace na mikroprojekt z Evropského fondu pro regionální rozvoj je od 2 000 EUR do 20 000 EUR v případě mikroprojektů, které tematicky spadají do prioritní osy 3 a 4, nebo do 30 000 EUR v rámci mikroprojektů tematicky spadajících do prioritní osy 2. Při existenci principu vedoucího partnera je maximální výše finanční dotace dvojnásobná⁶¹.

Vymezení podporovaných aktivit v mikroprojektech v rámci jednotlivých prioritních os:

Prioritní osa 2

- zachování a obnova kulturních a přírodních atraktivit, směřující k jejich využití pro udržitelný rozvoj společného pohraničí,
- podpora využití nehmotného kulturního dědictví,
- infrastrukturní opatření pro přeshraniční zpřístupnění a využívání kulturního a přírodního dědictví příhraničního regionu – např. výstavba, rekonstrukce, přestavba či modernizace veřejně dostupné základní infrastruktury zpřístupňující a zvyšující využití přírodního a kulturního dědictví v odvětví cestovního ruchu,
- společná informační, marketingová a propagační opatření v oblasti využití přírodních a kulturních zdrojů – např. využití mobilních technologií pro společnou prezentaci a propagaci kulturních a přírodních atraktivit společného pohraničí,
- evaluace, studie, strategie, plány směřující k využití přírodních a kulturních zdrojů.

Prioritní osa 3

- příprava a realizace společného vzdělávání – např. příprava, koordinace a realizace společných kurzů, praktické výuky, vzdělávacích programů či realizace přeshraničních výměn učňů a studentů nebo pedagogických pracovníků mezi školskými zařízeními,
- spolupráce mezi vzdělávacími institucemi a institucemi na trhu práce,

⁶¹ EUROREGION SILESIA [online], ref. 53.

- rozvoj jazykového vzdělávání v rámci školského systému.

Prioritní osa 4

- aktivity v oblasti zvýšení úrovně informací o společném území – např. propagace přeshraniční spolupráce a společného území,
- aktivity v oblasti dopravy – např. společné plánování, zajištění bezpečnosti a propagace veřejné přeshraniční dopravy a přeshraniční nemotorové dopravy,
- aktivity v oblasti územního plánování a přípravy infrastrukturálních projektů,
- aktivity v oblasti ochrany přírody a krajiny,
- aktivity v oblasti vzdělávání – kooperační aktivity škol a vzdělávacích institucí, jejichž hlavním cílem je výměna zkušeností a dobré praxe či např. vzájemné poznání a návštěvy dětí i pedagogických pracovníků,
- aktivity v oblasti kultury, sportu a organizace volnočasových aktivit,
- aktivity v oblasti poskytování veřejných služeb – např. společná řešení v oblasti zdravotnictví a sociálních služeb, spolupráce za účelem hospodářského rozvoje česko-polského příhraničí,
- aktivity v oblasti tvorby kooperačních sítí⁶².

Tematické zaměření Fondu mikroprojektů Euroregionu Silesia v programovém období 2014–2020 a alokace na mikroprojekty uvádí následující tabulka 3.2.

Tabulka 3.2 Alokace v rámci prioritních os

Prioritní osa	Název prioritní osy	Alokace v %		Alokace v EUR
2	Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti	30	CZ	674 160
			PL	1 168 485
3	Vzdělání a kvalifikace	5	CZ	112 360
			PL	194 748
4	Spolupráce institucí a komunit	65	CZ	1 460 680
			PL	2 531 717
Celkem	-	100	-	6 142 151

Zdroj: Euroregion-Silesia, 2018a; vlastní zpracování

⁶² EUROREGION SILESIA [online], ref. 53.

Z uvedené tabulky 3.2 je zřejmé, že větší finanční alokace je poskytována na polském území a nejvíce prostředků směřuje do prioritní osy 4 s názvem Spolupráce institucí a komunit. V rámci českého území spadá největší část alokace taktéž do prioritní osy 4.

3.3.4 Budoucnost přeshraniční spolupráce v rámci politiky soudržnosti EU

Politika soudržnosti Evropské unie v posledních 14 letech, kdy je Česká republika členským státem EU, pozitivně napomáhá rozvoji celého státu. Mnoha zemím pomohla se vypořádat s ekonomickou krizí a podařilo se také sblížit HDP českých regionů s regiony Evropské unie. Politika soudržnosti EU pomáhá i občanům, ať už je to financování projektů umožňujících lepší dopravu či vzdělávání, dýchat čistší vzduch nebo zlepšit komunikaci s veřejnou správou. Dochází tak k posilování jednoty Evropské unie i vzájemné sounáležitosti mezi členskými státy, zejména díky snižování rozdílů mezi regiony.

Podpora, která přichází ze strany evropských fondů, může být efektivní, pokud je zaměřena na vybraný okruh priorit. Pro příští programové období tak Česká republika prosazuje větší tematickou koncentraci. Tento aspekt je ovšem zapotřebí zohlednit jak na národní, tak evropské úrovni. Unijní úroveň by se měla v budoucnu zaměřit na klíčové aspekty strategického směřování růstu a konvergence Evropské unie, naopak na úrovni členských států by měla být posílena flexibilita. Členskými státy by tak mohlo být umožněno reagovat na neočekávané výzvy a hospodářské šoky, ale také by bylo možné lépe zacílit podporu z ESIF s ohledem na specifika daného regionu či oblasti. Pro příští programové období je zřejmé, že se budou muset reflektovat nové výzvy, jako jsou např. digitální ekonomika, technologické změny, větší mobilita, změny klimatu či degradace ekosystémů⁶³.

Evropská unie v současné době připravuje strategický materiál, který bude v budoucnu sloužit k financování přeshraniční spolupráce. Termíny nových výzev jsou předběžně plánovány na rok 2020. Důraz bude kladen na efektivní zasílávání, podporu spolupráce institucí či firem, a v neposlední řadě na transfer znalostí⁶⁴.

⁶³ EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Zjednodušení politiky soudržnosti a další české návrhy zazněly v Bruselu na akci zaměřené na budoucnost politiky soudržnosti. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2018 [2. 4. 2018]. Dostupné z: <http://dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/KOHEZNI-POLITIKA-PO-ROCE-2020/Aktuality/Zjednoduseni-politiky-soudrznosti-a-dalsi-ceske-navrhy-zaznely-v-Bruse>.

⁶⁴ VĚDA VÝZKUM. Budoucnost přeshraniční spolupráce v Evropě. *Vedavyzkum.cz* [online]. 2018 [3. 4. 2018]. Dostupné z: <https://vedavyzkum.cz/ze-zahranici/ze-zahranici/budoucnost-preshranicni-spoluprace-v-evrope>.

4 Návrh projektového záměru v kontextu přeshraniční spolupráce realizované na území Euroregionu Silesia

V praktické části diplomové práce je zpracován návrh projektového záměru s názvem „*Folklór bez hranic*“. Tento projekt by mohl být v budoucnu použit jako podklad pro žádost o podporu z fondů EU. Projektový záměr by mohl být předložen v rámci výzvy k předkládání žádostí o podporu z Fondu mikroprojektů 2014–2020 v Euroregionu Silesia na základě programu přeshraniční spolupráce Interreg V-A Česká republika – Polsko. Projekt bude zaměřen na oblast kultury v podobě folklórních tradic, zvyků a spolupráce folklórních souborů na české i polské straně Euroregionu Silesia.

Kapitola je strukturována podle požadavků jednotného monitorovacího systému MS2014+, který slouží k podávání žádostí o podporu v programovém období 2014–2020. Praktická část práce obsahuje identifikaci operačního programu a výzvy, základní identifikaci projektu, popis žadatele a partnera projektu, financování, indikátory k naplnění dle textu modelové výzvy z roku 2016 a v neposlední řadě i publicitu projektu.

4.1 Výzva k předkládání žádosti o podporu v rámci programu přeshraniční spolupráce Interreg V-A Česká republika – Polsko

Euroregion Silesia jako Správce Fondu mikroprojektů na území Euroregionu Silesia vyhlásil dne 1. 4. 2016 první kolo výzvy k předkládání žádosti o podporu z Fondu mikroprojektů 2014–2020 v Euroregionu Silesia v rámci programu Interreg V-A Česká republika – Polsko. Tato výzva z roku 2016 je uvedena v příloze č. 1 diplomové práce. Správce Fondu mikroprojektů průběžně zveřejňuje termíny zasedání Euroregionálního řídicího výboru (EŘV), na kterých jsou projednávány předložené žádosti a termíny, v kterých je nutné pro dané zasedání předložit žádosti o podporu, a také případně omezující podmínky pro dané kolo výzvy.

Potenciální žadatelé o podporu z Fondu mikroprojektů, kteří připravují společný projekt s žadatelem na stejném území euroregionu či jiném, by měli mít dokonalý přehled o termínech předkládání žádostí a zasedání příslušného EŘV v euroregionu svého partnera⁶⁵. V rámci harmonogramu implementace Fondu mikroprojektů Euroregionu Silesia jsou vyhlašována jednotlivá kola výzvy k předkládání žádosti o podporu na základě stále stejné

⁶⁵ EUROREGION-SILESIA. Výzva k předkládání žádostí do Fondu mikroprojektů 2014–2020 v Euroregionu Silesia. *Euroregion-silesia.cz* [online]. 2018d [2. 4. 2018]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-cil2-fond-mikroprojektu-termíny-FM&open_menu=196.

dokumentace výzvy k předkládání projektu. Následující tabulka 4.1 znázorňuje harmonogram implementace Fondu mikroprojektů 2014–2020 na území Euroregionu Silesia.

Tabulka 4.1 Harmonogram implementace Fondu mikroprojektů 2014–2020 v Euroregionu Silesia

Zasedání EŘV	Konečný termín pro předložení žádosti	Termín zasedání EŘV	Omezující podmínky
Vyhlášení Fondu mikroprojektů: 1. 4. 2016			
1.	16. 5. 2016	4. 8. 2016	nestanoveny
2.	3. 10. 2016	20. 12. 2016	nestanoveny
3.	16. 1. 2017	20. 4. 2017	nestanoveny
4.	29. 5. 2017	7. 9. 2017	nestanoveny
5.	30. 10. 2017	15. 2. 2018	nestanoveny
6.	5. 3. 2018	14. 6. 2018	nestanoveny

Zdroj: Euroregion-Silesia, 2018d; vlastní zpracování

Dle výše zmíněné výzvy jsou způsobilými žadateli veřejnoprávní a neziskové právnické osoby se sídlem ve vymezeném území v působnosti Správce Fondu mikroprojektů na území Euroregionu Silesia. Jedná se tedy o toto území:

- na české straně – území NUTS III kraj Moravskoslezský (území okresů Opava, Ostrava, Nový Jičín),
- na polské straně – část území NUTS III podregion Opolski (okres Głubczycki), část území NUTS III podregion Rybnicki (okres Raciborski, Rybnicki, Wodzisławski, město Rybnik, Żory.

Cílovou skupinou jsou obyvatelé společného regionu, samospráva, nestátní neziskové organizace, návštěvníci regionu či podnikatelské subjekty⁶⁶.

Interreg V-A Česká republika – Polsko pro programové období 2014–2020 podporuje společné česko-polské projekty z prostředků plynoucích z Evropské unie. Projekty, které jsou realizovány v programech přeshraniční spolupráce České republiky a Polska přispívají k využití rozvojového potenciálu příhraničního území a také odstraňování bariér. Mohou také podporovat integraci a spolupráci občanů a subjektů v česko-polském příhraničí, zejména v oblasti zlepšení životních podmínek pro jeho obyvatele. Území česko-polského příhraničí

⁶⁶ EUROREGION-SILESIA [online], ref. 63.

tak má příležitost k rozvoji a to hlavně díky společenským a hospodářským iniciativám, investicím do infrastruktury, utužování vztahů a vzájemné spolupráci⁶⁷.

Jak již bylo uvedeno výše, program Interreg V-A Česká republika – Polsko má 4 prioritní osy. Zamýšlený projekt by mohl být předložen do výše uvedené výzvy s vazbou na:

- **prioritní osu** Spolupráce institucí a komunit,
- **investiční prioritu** Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi,
- **specifický cíl** Zvýšení intenzity spolupráce institucí a komunit v příhraničním regionu.

4.2 Projektový záměr „Folklór bez hranic“ realizovatelný na území Euroregionu Silesia

Folklór se nejčastěji používá pro označení osobité hudební, slovesné, taneční a dramatické projevy kultury integrovaných skupin obyvatelstva, a to například venkovského či městského. Pojem „folklór“ je složen z anglických slov *folk*, což znamená lid a *lore*, představující tradice nebo také znalosti. V celkovém chápání folklóru se objevují dva extrémy, které dožívají až do dnešní doby. Na jedné straně se jedná o nekritické přeceňování důležitosti folklóru, na druhé straně zbytečně ostré odsuzování a přehlížení jeho osobitosti. Na přežívání obou těchto extrémů má vliv především jeho nevhodná prezentace, která mnohdy nedovede držet krok s požadavky současnosti a také se nepřihlíží k tomu, že folklór, jako jeden z hodnotných odkazů minulosti, patří k celkovému kulturnímu proudu a k jeho ostatním složkám tak má partnerský vztah.

Obsahem kapitoly je zjednodušený návrh projektového záměru s názvem „Folklór bez hranic“, který by mohl být spolufinancován z programu Interreg V-A Česká republika – Polsko 2014–2020. Z důvodu zavedení principu vedoucího partnera v rámci Fondu mikroprojektů se bude jednat o projekt typu C, což znamená, že o dotaci žádá jen jeden z partnerů projektu.

⁶⁷ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. Interreg V-A Česká republika – Polsko. *MsK.cz* [online]. 2018 [3. 4. 2018]. Dostupné z: https://www.msk.cz/cz/dotace_eu/interreg-v-a-_ceska-republika-_polsko-57513/.

4.2.1 Identifikace operačního programu a výzvy k předložení žádosti o podporu

V úvodu projektové dokumentace jsou obvykle předloženy základní identifikační údaje o operačním programu a informace o projektu. Pro jednodušší orientaci jsou tyto informace uvedeny v tabulkách 4.2 a 4.3. V rámci aktuálního 6. kola výzvy k předložení žádosti o podporu, které je vyhlášeno Euroregionem Silesia, byl stanoven konečný termín předkládání žádostí o podporu na den 5. 3. 2018. Zasedání EŘV se bude následně konat dne 14. 6. 2018. Pro tento modelový projekt se bude tedy předpokládat vyhlášení dalšího kola výzvy pro předkládání žádostí o podporu v dalším období.

Tabulka 4.2 Identifikace operačního programu

Název operačního programu	Interreg V-A Česká republika – Polsko
Číslo prioritní osy	11.4
Název prioritní osy	Spolupráce institucí a komunit
Číslo investiční priority	11.4.120
Název investiční priority	Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy: podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi
Číslo specifického cíle	11.4.120.4.1
Název specifického cíle	Zvýšení intenzity spolupráce institucí a komunit v příhraničním regionu

Zdroj: Moravskoslezský kraj, 2018; vlastní zpracování

Cílem modelového projektového záměru s názvem „Folklór bez hranic“ je realizace mezinárodního folklórního festivalu založeného na spolupráci folklórních souborů z území Euroregionu Silesia. Konkrétně Souboru lidových písní a tanců Hlubina se sídlem v Ostravě a Studentského souboru písní a tanců Poloniny se sídlem v Racibórzi. V rámci prioritní osy 11.4 a opatření směřující k posilování integrace na lokální úrovni, spolupráce občanské společnosti a další aktivity přispívající ke kohezi na lokální úrovni, jsou v oblasti kultury, sportu a organizace volnočasových aktivit způsobilé aktivity v podobě podpory společných projektů v oblasti společenské, kulturně-rekreační a vzdělávací, které přímo souvisí se zamýšleným projektovým záměrem.

Tabulka 4.3 Identifikace projektu

Název projektu	Folklór bez hranic
Název projektu anglicky	Folklore without borders
Datum zahájení projektu	3. 1. 2019
Datum ukončení projektu	30. 11. 2019
Celkové výdaje projektu	19 563 EUR
Celkové způsobilé výdaje projektu	19 563 EUR

Zdroj: Vlastní tvorba, 2018

Každá předkládaná žádost o podporu musí obsahovat povinné přílohy projektu, které lze nalézt v dokumentaci výzvy z programu Interreg V-A Česká republika – Polsko v rámci Pravidel pro žadatele a příjemce dotace (PpŽP). Spolu s projektovou žádostí je nutné předložit všechny povinné přílohy, které se v elektronické verzi přikládají k elektronické projektové žádosti v monitorovacím systému MS2014+. V tištěné podobě se žádosti nepředkládají. Mezi povinné přílohy projektu patří například:

- dohoda o spolupráci na projektu,
- podrobný rozpočet projektu,
- přílohy pro české partnery projektu:
 - doklad o vhodnosti partnerů,
 - doklad jednatelského oprávnění a další.

4.2.2 Žadatel o podporu

Vedoucím partnerem a tedy žadatelem a konečným příjemcem podpory bude Soubor lidových písní a tanců Hlubina. Jedná se o neziskový spolek se sídlem v Ostravě. Zpracovatelem a předkladatelem žádosti o podporu je Bc. Dominika Vozňáková.

Soubor lidových písní a tanců Hlubina patří mezi nejstarší taneční soubory v České republice. Vznikl v roce 1947 v Ostravě a dodnes zde působí. Tento soubor původně vznikl jako dívčí taneční skupina, která se věnovala studiu slezského folkloru a účinkovala v Ostravě a také širokém okolí. Zanedlouho z malé skupiny vznikl soubor, který přijal jméno Hlubina. Jméno je spojeno s názvem šachty a kulturního domu, ve kterém působil až do roku 1990. V současné době působí v Ostravě – Mariánských Horách. V následující tabulce 4.4 je žadatel o podporu stručně představen.

Tabulka 4.4 Žadatel o podporu

IČ	190 10 834
Název žadatele	Soubor lidových písní a tanců Hlubina, z.s.
Právní forma	Spolek
Typ subjektu	Veřejný
Datum vzniku	18. června 1993
Kontaktní osoba	Bc. Markéta Pospíšilová

Zdroj: Vlastní tvorba, 2018

4.2.3 Partner projektu

Partnerem projektu bude Studentský soubor písní a tanců Poloniny. Tento studentský umělecký kolektiv byl založen v roce 1969 v Racibórzi v Polsku. V současnosti je tvořen více než 100 členy, kteří působí ve čtyřech tanečních skupinách. Soubor Poloniny absolvoval mnoho koncertů doma, v Evropě i v zámoří. Svou tvorbu reprezentoval např. ve Švédsku, Velké Británii, Itálii, Maltě, Vatikánu či Izraeli. I v České republice jsou publikem jejich vysoké umělecké kvality vřele přijímány. Kolektiv je účastníkem řady významných ať už domácích tak i mezinárodních folklórních festivalů. Základní informace o partnerovi projektu uvádí tabulka 4.5.

Tabulka 4.5 Partner projektu

Název partnera	Studentský soubor písní a tanců Poloniny
Právní forma	Spolek
Typ subjektu	Veřejný
Datum vzniku	15. května 1969
Kontaktní osoba	Marcin Zych

Zdroj: Vlastní tvorba, 2018

4.2.4 Místo realizace projektu

Ostrava

Třetí největší město České republiky, Ostrava je místem realizace projektu v české části Euroregionu Silesia. Nachází se na severovýchodě území ČR a je srdcem Moravskoslezského kraje. Město leží nedaleko slovenských a polských hranic s výhledem na nedaleké pohoří Beskyd. Ostrava vyrostla jako průmyslové středisko černouhelné pánve. Získala označení „ocelové srdce republiky“ zejména díky svému hornickému a hutnickému průmyslu. Po restrukturalizaci průmyslu byla důlní činnost utlumena a poslední uhlí se na území Ostravy vytěžilo v roce 1994. Ostrava je také město kulturního vyžití, což dokazuje řada divadel,

galerií a kulturních domů. Po celý rok se zde pořádají různorodé kulturní a sportovní akce. Roku 2014 byla Ostrava vyhlášena evropským městem sportu. Loňský rok město oslavilo 750 let od své první písemné zmínky.

Místo realizace projektu je dle klasifikace územních statistických jednotek následující:

- NUTS 1: Česká republika,
- NUTS 2: Moravskoslezsko,
- NUTS 3: Moravskoslezský kraj,
- LAU 1: Ostrava město.

Zemské hranice jsou zde tvořeny pomocí řek Odry a Ostravice. Mezi těmito řekami se nachází Morava, zbytek pak představuje území spadající pod České Slezsko. Ostrava o rozloze 214 km² je tvořena 22 městskými obvody. Některé z nich pak zahrnují více katastrálních území⁶⁸. Následující obrázek 4.1 zachycuje rozdělení městských obvodů města Ostravy.

Obrázek 4.1 Městské obvody na území Ostravy

Zdroj: Ostrava [online], 2018

⁶⁸ OSTRAVA. Historie a současnost města. *Ostrava.cz* [online]. 2018 [3. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.ostrava.cz/cs/turista/turista>.

Racibórz

Racibórz (česky Ratiboř), místo realizace projektu v polské části Euroregionu Silesia, je město nacházející se v jihozápadní části Slezského vojvodství a je také sídlem okresu ležícího v Moravské bráně na česko-polské hranici. Město má bohaté kulturně-historické dědictví. Téměř tisíciletá historie se podepsala na městu architektonickými i uměleckými památkami ze všech epoch. Část z nich, dodnes zachovaná, vytváří zvláštní malebnost města. Racibórz je označováno jako jedno z nejpečnějších slezských měst, které se nachází usazené v unikátní přírodě. V průmyslové oblasti zůstala Racibórz ekologickou oázou Slezského regionu. Je zde velmi dobře rozvinutá místní infrastruktura a také ekologická výuka na vysoké úrovni⁶⁹. Obrázek 4.2 znázorňuje geografické umístění města Racibórz.

Obrázek 4.2 Geografické umístění města Racibórz

Zdroj: Euroregion Silesia [online], 2018e

⁶⁹ OPAVA. Racibórz (Polsko). *Opava-city.cz* [online]. 2017 [3. 4. 2018]. Dostupné z: <http://www.opava-city.cz/cs/raciborz-polsko>.

4.2.5 Popis projektu

Mezinárodní folklórní festival, realizovaný na území Euroregionu Silesia, konkrétně v Ostravě a Racibórzi, se bude konat během dvou týdnů v měsíci září roku 2019. Cílem tohoto projektu je realizace folklórního festivalu, sblížení a úzká spolupráce Souboru lidových písní a tanců Hlubina a Studentského souboru písní a tanců Poloniny. Snahou projektu je také to, aby se folklórní festival stal trvalou součástí folklórního kalendáře festivalů a slavností, seznámil a přiblížil lidovou kulturu obyvatelům Euroregionu Silesia. Hlavním cílem projektu je, v souladu s prioritní osou 4, spolupráce folklórních souborů na českém a polském území Euroregionu Silesia.

Předmětem projektového záměru „Folklór bez hranic“ je také obohatit a zpříjemnit letní dny obyvatelům a návštěvníkům měst Ostravy a Racibórzi. Během folklórního festivalu by probíhaly jak dopolední, tak hlavně odpolední koncerty na mobilních pódiiích v husté sídlíšní zástavbě či v blízkosti nákupních zón téměř každý den v jiném městském obvodu. Některé festivalové dny budou před samostatnými koncerty zahájeny pomocí festivalových průvodů, které budou sloužit jako pozvánka na následující vystoupení folklórních souborů. V rámci folklórního festivalu se jeho účastníci představí se svými vystoupeními také v rozličných zařízeních měst, např. v domovech pro seniory, v centrech pro osoby se zdravotním postižením či jiných veřejných prostranstvích. V prvním týdnu folklórního festivalu se budou oba soubory prezentovat na území Ostravy, následující týden pak dojde k přemístění festivalu na území Racibórzi.

Smyslem projektového záměru „Folklór bez hranic“ je odstraňování bariér mezi žánry, mezi etniky a v neposlední řadě také mezi státy. Dobrou myšlenkou tohoto projektu se zdá i to, že nenutí diváky, aby někam přišli za jeho programy, ale chce naopak program přinést za nimi tam, kde bydlí či pracují, tak, aby se při cestě ze zaměstnání, za nákupy či při procházce Ostravou nebo Racibórzi mohli potkat s folklórními tradicemi a krásou.

Projekt bude řízen Souborem lidových písní a tanců Hlubina, ale na aktivitách projektu se bude podílet také polský partner projektu. Všechny klíčové aktivity tak budou realizovány oběma partnery zároveň.

4.2.6 Aktivity projektu

Harmonogram projektu bude probíhat v souladu s výzvou, která byla zveřejněna 1. 4. 2016 a daným kolem pro předkládání žádostí o podporu. Tyto informace jsou patrné z tabulky 4.6.

Projekt je členěn na jednotlivé fáze projektu, mezi které patří fáze přípravná, realizační a provozní.

Přípravná fáze projektu

V této fázi projektu budou analyzovány a vyhodnoceny všechny aspekty, které jsou spojeny s investiční fází projektu. Mezi klíčové činnosti přípravné fáze bude patřit příprava podkladů pro zpracování projektové žádosti. Následně bude také vypracována projektová dokumentace, která musí být v souladu s požadavky, které lze nalézt ve výzvě.

Tato fáze bude ukončena podáním žádosti o podporu prostřednictvím MS2014+. Součástí přípravné fáze bude i hodnocení žádosti o podporu.

Realizační fáze projektu

Předpokládané datum zahájení projektu je spojeno s vyhlášením dalšího kola výzvy. V současnosti běží 6. kolo výzvy, pro které bylo ukončeno předkládání žádostí o podporu dne 5. 3. 2018. Předpokládá se, že 7. kolo výzvy pro předkládání žádostí by mělo být vyhlášeno v lednu roku 2019. Datum zahájení projektu je určeno dle trvání hodnocení žádosti o podporu, která se může pohybovat kolem 7 měsíců. V realizační fázi projektu dojde k rozhodnutí o poskytnutí dotace a podpisu smlouvy o poskytnutí dotace mezi žadatelem a řídicím orgánem. Předpokládané ukončení realizace projektu je plánováno na 30. listopad 2019.

Provozní fáze projektu

Po celou dobu trvání této fáze bude probíhat monitoring projektu a také povinná publicita projektu. V rámci provozní fáze budou probíhat aktivity, které souvisí se zajištěním udržitelnosti projektu po dobu, která je stanovena ve smlouvě o financování poskytovatele dotace.

4.2.7 Předběžný harmonogram projektu

Harmonogram projektu bude probíhat v souladu s vyhlášeným kolem výzvy, kterou vyhlásil Euroregion Silesia v roce 2016. Je předpokládáno, že 7. kolo pro předkládání žádostí o podporu bude vyhlášeno v lednu roku 2019. Příprava projektu bude probíhat od data vyhlášení nového kola výzvy v lednu roku 2019 a předběžné datum ukončení je plánováno na listopad roku 2019. Harmonogram je pro lepší orientaci uveden v tabulce 4.6.

Tabulka 4.6 Časový harmonogram projektu

Aktivita	Rok	2019										
	Měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Vyhlášení 7. kola výzvy												
Příprava podkladů pro projektovou žádost												
Zpracování projektové žádosti												
Podání žádosti o podporu												
Hodnocení žádosti												
Rozhodnutí o poskytnutí dotace												
Realizace projektu												
Monitoring												
Publicita												

Zdroj: Vlastní tvorba, 2018

4.2.8 Předběžný rozpočet projektu

V rámci projektu Fondu Mikroprojektů typu C je předkládán pouze rozpočet žadatele o podporu, kterým je Soubor lidových písní a tanců Hlubina. Vše bude tedy hrazeno z tohoto rozpočtu. Vzhledem k potřebě zapojit do realizace projektu také osoby partnera, byla do rozpočtu projektu uvedena položka Koordinátor partnera. V rámci této položky, jako náklady na zaměstnance, bude hrazena mzda koordinátorovi partnera na polské straně.

Financování projektu bude probíhat na základě Fondu mikroprojektů 2014–2020 na území Euroregionu Silesia. Dotace na projekt představuje přímý a nenávratný příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje projektu. U projektů typu C v rámci prioritní osy 4 je minimální výše dotace 2 000 EUR. Maximální výše dotace pak dosahuje 20 000 EUR. Celkový rozpočet mikroprojektu nesmí přesáhnout dvojnásobek maximální výše dotace. Maximální dotace z prostředků EU v rámci programu Interreg V-A Česká republika – Polsko se může vyšplhat až na 85 % výdajů, které bezprostředně s projektem souvisí. Zbýlých 15 % způsobilých výdajů bude hrazeno z vlastních zdrojů žadatele o podporu. Žádost o proplacení výdajů souvisejících s projektem bude podána žadatelem až po ukončení realizační fáze projektu.

Pro žadatele je také důležité zřídit si účet, který bude určen pouze pro transakce, které se budou vázat k danému projektu.

Způsobilé výdaje projektu jsou výdaje, které úzce souvisejí s realizací projektu. V tomto případě se jedná o projektovou přípravu, náklady na zaměstnance, náklady na cestování, ubytování a výdaje na vybavení. Podle PpŽP z programu Interreg V-A Česká republika – Polsko je DPH způsobilý výdaj pro žadatele, kteří nenárokují odpočet daně z přidané hodnoty. Soubor lidových písní a tanců Hlubina, jakožto žadatel nemá nárok na odpočet DPH, tudíž je DPH způsobilým výdajem.

Celkové výdaje projektu jsou předběžně stanoveny ve výši 19 563 EUR a celkové způsobilé výdaje (CZV) projektu dosahují stejné výše. V tabulce 4.7 je uveden plán rozpočtu projektu. V následující tabulce 4.8 je znázorněn systém spolufinancování projektu. Největší podíl na projektu bude mít příspěvek z EU, který představuje 85 % CZV, naopak menší podíl bude představovat příspěvek z vlastních zdrojů žadatele, a to zbylých 15 % CZV. Podpora z EU bude představovat částku ve výši 16 629 EUR, příspěvek z vlastních zdrojů žadatele o podporu bude 2 934 EUR.

Tabulka 4.7 Předběžný rozpočet projektu

Celkové náklady na projekt	19 563 EUR
Náklady na zaměstnance s DPH	1 500 EUR
Náklady na cestování a ubytování s DPH	9 521 EUR
Náklady na vybavení s DPH	5 542 EUR
Projektová dokumentace	3 000 EUR
Způsobilé výdaje	19 563 EUR

Zdroj: Vlastní tvorba, 2018

Tabulka 4.8 Zdroje financování projektu

Podpora z EU (85 %)	16 629 EUR
Vlastní zdroje žadatele (15 %)	2 934 EUR
Celkem (100 %)	19 563 EUR

Zdroj: Vlastní tvorba, 2018

Jak již bylo uvedeno výše, náklady na zaměstnance jsou tvořeny mzdou koordinátora partnera na polské straně Euroregionu Silesia. Náklady na cestování zahrnují dopravu autobusem dle potřeby obou souborů. Jedná se o přesun polského Studentského souboru písní a tanců Poloniny, který působí v Racibórzi, do Ostravy, kde bude mezinárodní folklórní festival

zahájen a v průběhu jednoho týdne probíhat. V druhém týdnu konání mezinárodního folklórního festivalu dojde k převezení Studentského souboru písní a tanců Poloniny a také Souboru lidových písní a tanců Hlubina z Ostravy na území Racibórzi, kde bude následně folklórní festival působit. Po ukončení realizace festivalu bude Soubor lidových písní a tanců Hlubina převezen zpět do Ostravy. Autobus bude k dispozici také na převezení obou souborů v rámci jednotlivých vystoupení. Náklady na ubytování představují finanční prostředky spojené s ubytováním obou souborů jak na území Ostravy, tak na území Racibórzi.

Náklady na vybavení potřebné k realizaci mezinárodního folklórního festivalu zahrnují náklady na nákup mobilního pódia a s ním souvisejícího elektronického vybavení, ozvučení pódia a další vybavení, které budou oba soubory pro svá vystoupení potřebovat.

4.2.9 Publicita projektu

Konečný příjemce dotace je povinen zajistit dostatečnou publicitu projektu a účasti evropských prostředků na jeho realizaci. Konkrétní opatření uvádí žadatel, Euroregionální řídicí výbor nebo Správce Fondu mikroprojektů může požadovat rozšíření těchto opatření, pokud jsou evidentně nedostatečná. Pro publicitu účasti evropských prostředků jsou konkrétní opatření již předepsána:

- symbol Evropské unie s odkazem na Evropskou unii a na Evropský fond pro regionální rozvoj,
- logo Programu.

Příjemci dotace z Fondu mikroprojektů v Euroregionu Silesia mohou v rámci publicity svých realizovaných projektů užívat spolu s povinnými logy Evropské unie a programu Interreg V-A Česká republika – Polsko také logo Euroregionu Silesia. Správce Fondu mikroprojektů má právo na následnou kontrolu publicity, kdy se jedná buď o kontrolu průběžnou, nebo kontrolu po realizaci projektu. Průběžná kontrola zahrnuje např. kontrolu na místě či kontrolu publicity na webových stránkách. Při kontrole po ukončení jsou porovnávána opatření uvedená v projektové žádosti se skutečně realizovanými⁷⁰.

Grafické znázornění loga povinné publicity účasti evropských prostředků na realizaci projektu vykresluje obrázek č. 4.3.

⁷⁰ EUROREGION-SILESIA. Publicita. *Euroregion-silesia.cz* [online]. 2018b [6. 2. 2018]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-interreg-III-publicita.

Obrázek 4.3 Logo povinné publicity

Zdroj: Euroregion-Silesia [online], 2018b

Projektový záměr s názvem „Folklór bez hranic“ bude označen plakátem formátu A3. Plakát musí být umístěn na snadno viditelném místě pro veřejnost. Jako pozvánka na mezinárodní festival bude sloužit video, které bude umístěno na internetových stránkách a bude obsahovat krátké představení obou lidových souborů. Následující obrázek 4.4 uvádí návrh publicity projektu.

Obrázek 4.4 Návrh publicity projektu

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

„Folklór bez hranic“

Tento projekt je spolufinancován Evropskou unií – Evropským fondem regionálního rozvoje

Cílem projektu je realizace mezinárodního folklórního festivalu založeného na spolupráci folklórních souborů z území Euroregionu Silesia.

Celkové uznatelné náklady: 19 563 EUR (100 %)
Dotace z EU: 16 629 EUR (85 %)
Vlastní zdroje žadatele: 2 934 EUR (15 %)

Datum zahájení fyzické realizace projektu: 3. 1. 2019
Datum ukončení realizace projektu: 30. 11. 2019

Příjemce podpory: Soubor lidových písní a tanců Hlubina

Zdroj: Euroregion-Silesia [online], 2018b

4.3 Zhodnocení žádosti o podporu

Projekt s názvem „Folklór bez hranic“ je zacílen na obyvatele Euroregionu Silesia, konkrétně na obyvatele měst Ostravy a Racibórzi, ale může jej využít i široká veřejnost a občané ze sousedních regionů. Řešení problému má dvě varianty, nulovou a investiční. Nulová varianta projektu představuje situaci, kdy nedojde k realizaci projektu, konkrétně k realizaci mezinárodního folklórního festivalu. Druhou možností je investiční varianta projektu, která předpokládá uskutečnění projektu, a realizace folklórního festivalu by tak byla uskutečněna.

Projekt má také pozitivní dopad na rovné příležitosti. Výstup projektu budou moci užívat všichni lidé bez ohledu na věk, rasu, zdravotní stav, náboženské vyznání či sexuální orientaci. Realizací projektu by mohlo dojít ke zvýšení návštěvnosti Euroregionu Silesia a dá se předpokládat neutrální vliv projektu vůči životnímu prostředí.

Předmět a smysl projektu bude v budoucnu rozvíjen návazným synergickým projektem, který bude zaměřen na dokumentární snímek o Studentském souboru písní a tanců Poloniny a Souboru lidových písní a tanců Hlubina. Obsahem snímku bude stručná historie obou souborů, jejich současná činnost a především informace a přehled o jejich blížících se vystoupeních. Dokumentární snímek bude promítán v jednotlivých kinech na celém území Euroregionu Silesia a jeho občanům tak ještě více přiblíží lidovou kulturu.

5 Závěr

Evropská unie se prostřednictvím svých politik a nástrojů podílí na vytváření konkurenceschopnějšího prostředí v dnešním globalizovaném světě. Skrze své regionální politiky je tak schopna vytvářet jednotlivé operační programy a definovat jejich cíle. Evropská unie tak nastavuje rámec pro vývoj a snižování disparit v jednotlivých regionech EU. Jednotlivé subjekty pak přispívají k celkovému ekonomickému růstu, zvyšování životní úrovně občanů či zvětšování ekonomického vlivu EU zejména díky plnění strategických cílů a spoluprací ze strany členských zemí, jednotlivých regionů a obcí.

Stejná situace nastává i na území Euroregionu Silesia, kde se Evropská unie prostřednictvím svých operačních programů angažuje při pomoci formování a prohlubování přeshraniční spolupráce. Tímto napomáhá k budování dobrých vztahů a místní subjekty jsou pak schopny skrze dotační příležitosti čerpat finanční prostředky k realizaci svých projektů.

Diplomová práce se věnovala problematice přeshraniční spolupráce jak na úrovni Evropské unie, tak posléze zejména na území Euroregionu Silesia. Cílem této práce bylo vymezit fungování přeshraniční spolupráce, její vývoj či programový rámec v kontextu programu Interreg V-A Česká republika – Polsko a na základě získaných teoretických poznatků a informací, zpracovat zjednodušený návrh projektového záměru, který by se v budoucnu mohl stát reálnou žádostí o podporu z programu přeshraniční spolupráce Interreg V-A Česká republika – Polsko. Přijetí či zamítnutí hypotézy, stanovené v úvodu diplomové práce, je podmíněno jak v obecné rovině, tak v případě modelového projektového záměru, zachyceného v diplomové práci, výsledkem hodnocení podávaných projektů v oblasti spolupráce institucí a komunit a identifikací jejich výstupů a výsledků, jenž v reálném čase přináší. Vzhledem k tomu, že modelový projektový záměr nemá podobu reálné žádosti o podporu a nebyl předložen k hodnocení, není možno v tomto konkrétním případě rozhodnout o přijetí či zamítnutí hypotézy. Pokud by však modelový projekt byl v budoucnu zpracován do podoby žádosti o podporu a následně vybrán k financování, výchozí hypotéza diplomové práce může být v daném konkrétním případě přijata.

První obsahová kapitola diplomové práce se zabírala vývojem politiky soudržnosti EU a přeshraniční spolupráce a také euroregiony na území Evropské unie i České republiky. Druhá obsahová kapitola se věnovala Euroregionu Silesia a jeho postavením v rámci programu Interreg V-A Česká republika – Polsko. Součástí této kapitoly byl vznik a postupný vývoj Euroregionu Silesia, jeho postavení v programech přeshraniční spolupráce EU a taky identifikace programu Interreg V-A Česká republika – Polsko. V závěrečné části diplomové

práce byl zpracován návrh projektového záměru, který by mohl být po vyhlášení dalšího kola výzvy k předkládání žádosti do Fondu mikroprojektů 2014 – 2020 v Euroregionu Silesia, předložen jako žádost o podporu z programu Interreg V-A Česká republika – Polsko.

Přínosem této diplomové práce by tak mohl být zjednodušený návrh projektového záměru s názvem „*Folklór bez hranic*“. Konkrétně realizace mezinárodního folklórního festivalu, spolupráce souborů, učení lidových zvyků a tradic za účasti souborů z české i polské části Euroregionu Silesia.

Na závěr lze konstatovat, že pro Českou i Polskou republiku byl vstup do Evropské unie výhodou, a to především z hlediska zvýšení finančních prostředků poskytnutých z Evropské unie či zlepšení úrovně přeshraniční spolupráce. Do budoucna lze také očekávat zvýšení spolupráce a sblížení české i polské části území Euroregionu Silesia, zejména v oblasti kultury a lidového umění. Díky realizaci mezinárodního folklórního festivalu by Euroregion Silesia mohl přilákat obyvatele z okolních regionů či euroregionů a zvýšit jejich povědomí o lidové kultuře a také o Euroregionu Silesia samotném.

Seznam použité literatury

Knihy

1. EUROPEAN COMMISSION. *European Territorial Cooperation: building bridges between people*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2011. 148 s. ISBN 978-927-9209-000.
2. EUROPEAN COMMISSION. *Territorial Cooperation in Europe – A Historical Perspective*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015. 172 s. ISBN 978-92-79-49499-4.
3. FOJTÍKOVÁ, Lenka a kol. *Postavení Evropské unie v podmínkách globalizované světové ekonomiky*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2014. 390 s. ISBN 978-80-248-3333-0.
4. FULNECZEK, L., I. PAPROTNY, D. KARDACZYŃSKA a J. GALUSZKOVÁ NOVOTNÁ. *Malé projekty. Velké efekty!* Kraków: Stowarzyszenie Gmin Dorzecza Górnej Odry, 2015. 120 s. ISBN 978-83-939943-5-9.
5. GALUSZKOVÁ NOVOTNÁ, J., D. KARDACZYŃSKA a M. SIARA. *Euroregion Silesia*. Racibórz: Stowarzyszenie Gmin Dorzecza Górnej Odry, 2009. 104 s. ISBN 978-83-89802-82-8.
6. GALUSZKOVÁ NOVOTNÁ, J., O. SOBOTKOVÁ a R. TOMÁNEK. *Od Phare CBC k Cíli 2*. Opava: Euroregion Silesia – CZ, 2015. 33 s.
7. GORZELAK, Grzegorz a Katarzyna ZAWALIŃSKA (eds.). *European Territories: From Cooperation to Integration?* Warsaw: Scholar, 2013. 320 s. ISBN 978-83-7383-643-3.
8. KASPEREK, Bogdan. *Euroregiony polsko-českého pohraničí*. Cieszyn: Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza“, 2014. 152 s. ISBN 978-83-931367-8-0.

Elektronické publikace

9. BLAŽEK, Jiří. *Politika hospodářské a sociální soudržnosti – regionální politika EU* [online]. 2005 [1. 10. 2017]. Dostupné z: web.natur.cuni.cz/ksgrrsek/socgeo/people/blazekraabe.doc.
10. BRANDA, Pavel. *Euroregiony v České republice. Komparativní analýza* [online]. 2009 [15. 10. 2017]. Dostupné z: www.vse.cz/polek/download.php?jnl=se&pdf=63.pdf.

11. EUROPEAN COMMISSION. *Cross-border cooperation in the EU* [online]. 2015 [10. 10. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/eurobarometer/422/cbc_coop_en.pdf.
12. EVROPSKÁ UNIE. *Politika soudržnosti 2007-2013* [online]. 2007 [1. 10. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/publications/guide2007_cs.pdf.
13. EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 2014-2020* [online]. 2013 [11. 10. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panorama/pdf/mag48/mag48_cs.pdf.
14. EVROPSKÁ KOMISE. *Úvod do politiky soudržnosti EU pro období 2014-2020* [online]. 2014a [3. 10. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/basic/basic_2014_cs.pdf.
15. EVROPSKÁ KOMISE. *Finanční nástroje politiky soudržnosti 2014-2020* [online]. 2014b [10. 10. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_cs.pdf.
16. MINTÁLOVÁ, Tatiana. *Evropská unie a euroregiony II* [online]. 2007 [17. 10. 2017]. Dostupné z: http://geography.upol.cz/soubory/lide/mintalova/EURO/Elektronicka_ucebnice_EU_a_euroregiony_II.pdf.
17. PAZDERKOVÁ, Iva. *Institucionální soustava regionální politiky v České republice* [online]. Zlín, 2010 [5. 10. 2017]. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta managementu a ekonomiky.
18. STAŇKOVÁ, Markéta. *Přeshraniční spolupráce v EU* [online]. Brno, 2006 [10. 10. 2017]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, Katedra veřejné ekonomie.
19. VYSOKÁ ŠKOLA FINANČNÍ A SPRÁVNÍ. *Formování euroregionů – jedna z možností zmírňování interregionálních disparit* [online]. 2007 [10. 10. 2017]. Dostupné z: https://is.vsfs.cz/el/6410/zima2007/N_ER/um/EUROREGIONY_V_EVROPE.doc.

Webové stránky

20. CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. Předvstupní programy. *Crr.cz* [online]. 2016 [2. 11. 2017]. Dostupné z: <http://www.crr.cz/cs/crr/onas/predvstupni/>.
21. CÍL 3. Euroregiony. *Cil3.cz* [online]. 2009 [5. 11. 2017]. Dostupné z: <http://www.cil3.cz/euroregiony.htm>
22. CZ-PL. Základní informace o programu. *Cz-pl.eu* [online]. 2018 [12. 2. 2018]. Dostupné z: <http://www.cz-pl.eu/zakladni-informace-o-programu>.
23. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Seznam euroregionů v příhraničních oblastech ČR. *Czso.cz* [online]. 2015 [6. 11. 2017]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xu/seznam_euroregionu_v_prihranicnich_oblastech_cr.
24. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Euroregiony na česko-německé hranici. *Czso.cz* [online]. 2004 [6. 11. 2017]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/euroregiony-na-cesko-nemecke-hranici-2004-ycy333hv0l>.
25. EUROREGION-SILESIA. Fond mikroprojektů v období 2014 – 2020. *Euroregion-silesia.cz* [online]. 2018a [9. 2. 2018]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-cil2-fond-mikroprojektu&open_menu=195.
26. EUROREGION-SILESIA. Publicita. *Euroregion-silesia.cz* [online]. 2018b [6. 2. 2018]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-interreg-III-publicita.
27. EUROREGION-SILESIA. Strategie rozvoje Euroregionu Silesia na období 2014–2020. *Euroregion-silesia.cz* [online]. 2018c [7. 2. 2018]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=cinnost-strategie-rozvoje-2014-2020&open_menu=189.
28. EUROREGION-SILESIA. Výzva k předkládání žádostí do Fondu mikroprojektů 2014–2020 v Euroregionu Silesia. *Euroregion-silesia.cz* [online]. 2018d [2. 4. 2018]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-cil2-fond-mikroprojektu-termíny-FM&open_menu=196.
29. EUROREGION SILESIA. Racibórz. *Euroregion-silesia.cz* [online]. 2018e [3. 4. 2018]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=raciborz&open_menu=171.

30. EUROREGION-SILESIA. Statistické údaje o Euroregionu Silesia. *Euroregion-silesia.cz* [online]. 2017 [6. 2. 2018]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=euroregion-silesia-statistika.
31. EUROSOKOP. Regionální politika. *Eurosokop.cz* [online]. 2016a [5. 10. 2017]. Dostupné z: <https://www.eurosokop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>.
32. EUROSOKOP. Regionální politika 2014-2020. *Eurosokop.cz* [online]. 2016b [9. 10. 2017]. Dostupné z: <https://www.eurosokop.cz/9197/sekce/regionalni-politika-2014-2020/>.
33. EUROPEAN COMMISSION. Cross Border Cooperation. *Ec.europa.eu* [online]. 2016 [18. 10. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/enlargement/neighbourhood/cross-border-cooperation/index_en.htm.
34. EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Zjednodušení politiky soudržnosti a další české návrhy zazněly v Bruselu na akci zaměřené na budoucnost politiky soudržnosti. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2018 [2. 4. 2018]. Dostupné z: <http://dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/KOHEZNI-POLITIKA-PO-ROCE-2020/Aktuality/Zjednoduseni-politiky-soudrznosti-a-dalsi-ceske-navrhy-zaznely-v-Bruse>.
35. EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Interreg V-A Česká republika-Polsko. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016a [12. 2. 2018]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-CR-%E2%80%93-Polsko>.
36. EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Dohoda o partnerství pro programové období 2014-2020. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016b [30. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Dohoda-o-partnerstvi>.
37. EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Programy pro programové období 2014-2020. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016c [30. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>.
38. EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. CBC Phare. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016d [28. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Predvstupni-nastroje/Phare/CBC-Phare>.
39. EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Phare. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016e [28. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Predvstupni-nastroje/Phare/CBC-Phare>.

fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Predvstupni-nastroje/Phare.

40. EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Programy 2004-2006. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016f [20. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006>.
41. EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Regionální politika EU 2004-2006. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016g [20. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Regionalni-politika-EU-2004-2006>.
42. EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Programové období 2007-2013. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016h [21. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013>.
43. EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Operační programy 2007-2013. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016i [21. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013>.
44. EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY. Programové období 2014-2020. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2016j [30. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020>.
45. EVROPSKÁ KOMISE. Přeshraniční spolupráce v Evropské unii: příležitost pro hraniční regiony v Evropě. *Ec.europa.eu* [online]. 2015 [4. 10. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/newsroom/news/2015/09/cross-border-cooperation-in-the-european-union-an-opportunity-for-europe-s-border-regions.
46. EVROPSKÝ PARLAMENT. Hospodářská, sociální a územní soudržnost. *Europarl.europa.eu* [online]. 2016a [5. 10. 2017]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.1.1.html.
47. EVROPSKÝ PARLAMENT. Podpora evropské územní spolupráce z Evropského fondu pro regionální rozvoj. *Europarl.europa.eu* [online]. 2016b [11. 10. 2017]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.1.5.html.
48. INTERREG IV. European Territorial Cooperation. *Interreg.gr* [online]. 2016 [18. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.interreg.gr/en/european-territorial-cooperation.html>.

49. MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Program Phare v ČR úspěšně ukončen. *Mfcr.cz* [online]. 2007 [28. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2007/2007-01-15-tiskova-zprava-5755-5755>.
50. MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. Interreg V-A Česká republika – Polsko. *Msk.cz* [online]. 2018 [3. 4. 2018]. Dostupné z: https://www.msk.cz/cz/dotace_eu/interreg-v-a_-ceska-republika_-polsko-57513/.
51. OPAVA. Racibórz (Polsko). *Opava-city.cz* [online]. 2017 [3. 4. 2018]. Dostupné z: <http://www.opava-city.cz/cs/raciborz-polsko>.
52. OSTRAVA. Historie a současnost města. *Ostrava.cz* [online]. 2018 [3. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.ostrava.cz/cs/turista/turista>.
53. VĚDA VÝZKUM. Budoucnost přeshraniční spolupráce v Evropě. *Vedavyzkum.cz* [online]. 2018 [3. 4. 2018]. Dostupné z: <https://vedavyzkum.cz/ze-zahranici/ze-zahranici/budoucnost-preshranicni-spoluprace-v-evrope>.

Seznam zkratk

CBC	Cross-border cooperation Přeshraniční spolupráce
CF	Cohesion Fund Fond Soudržnosti
CIP	Community Initiative Programme Programy iniciativ Společenství
CZV	Celkové způsobilé výdaje
DG REGIO	Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku
EAGGF	European Agricultural Guidance and Guarantee Fund Evropský zemědělský podpůrný a garanční fond
EC	European Community Evropské společenství
EEC	European Economic Community Evropské hospodářské společenství
EGTC	European Grouping for Territorial Cooperation Evropské seskupení pro územní spolupráci
ERDF	European Regional Development Fund Evropský fond pro regionální rozvoj
EŘV	Euroregionální řídicí výbor
ESF	European Social Fund Evropský sociální fond
ESIF	European Structural and Investment Funds Evropské strukturální a investiční fondy
ETC	European Teritorial Cooperation Evropská územní spolupráce
EU	European Union Evropská unie

FIFG	Financial Instrument for Fisheries Guidance Finanční nástroj na podporu rybolovu
HDP	Hrubý domácí produkt
HDP/obyv.	Hrubý domácí produkt na obyvatele
NUTS	Nomenclature des Unites Territoriales Statistiques Nomenclature of Units for Territorial Statistics Nomenklatura územních statistických jednotek
OP	Operační program
PHARE	Poland and Hungary Aid for Restructuring of the Economy Program pomoci Polsku a Maďarsku při restrukturalizaci ekonomiky
PpŽP	Příručka pro žadatele a příjemce dotace
PS EU	Politika soudržnosti Evropské unie
ROP	Regionální operační program

Seznam obrázků a tabulek

Seznam obrázků

- Obrázek 2.1 Rozložení euroregionů v rámci ČR
- Obrázek 3.1 Symbol Euroregionu Silesia
- Obrázek 3.2 Území dopadu programu Interreg V-A Česká republika – Polsko
- Obrázek 3.3 Alokace finančních prostředků programu Interreg V-A Česká republika – Polsko dle prioritních os
- Obrázek 4.1 Městské obvody na území Ostravy
- Obrázek 4.2 Geografické umístění města Racibórz
- Obrázek 4.3 Logo povinné publicity
- Obrázek 4.4 Návrh publicity projektu

Seznam tabulek

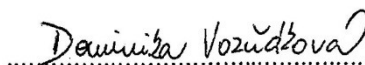
- Tabulka 2.1 Vývoj politiky soudržnosti v letech 1957–2020
- Tabulka 2.2 Přehled programů dle cílů a iniciativ PS EU v období 2000–2006 v rámci ČR
- Tabulka 2.3 Přehled operačních programů dle cílů PS EU v období 2007–2013 v rámci ČR
- Tabulka 2.4 Přehled programů dle cílů PS EU v období 2014–2020 v rámci ČR
- Tabulka 3.1 Základní statistické údaje Euroregionu Silesia
- Tabulka 3.2 Alokace v rámci prioritních os
- Tabulka 4.1 Harmonogram Fondu mikroprojektů 2014–2020 v Euroregionu Silesia
- Tabulka 4.2 Identifikace operačního programu
- Tabulka 4.3 Identifikace projektu
- Tabulka 4.4 Žadatel o podporu
- Tabulka 4.5 Partner projektu
- Tabulka 4.6 Časový harmonogram projektu
- Tabulka 4.7 Předběžný rozpočet projektu
- Tabulka 4.8 Zdroje financování projektu

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užívat své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 27. dubna 2018

Bc. Dominika Vozňáková